

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

2020

Feyenoord in 1980
Beter dan de beste

Copyright © 2020
Auteur: Gerard Tuk

Druk: Pumbo.nl
Omslagfoto: Hans van Dijk / Anefo
Feyenoord – FC Twente (17-2-1980)
Bron foto's: Wikimedia Commons

Lettertype tekst: Droid Serif
titels: Kenyan Coffee

ISBN 978-90-823962-7-0

NUR-code: 489
NUR-omschrijving: Sportverhalen

www.pumbo.nl/boek/beterdandebeste
www.beterdandebeste.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

Het was stil in de spelersbus van Feyenoord tijdens de kille tocht naar één van de Friese elf steden, waar een bekerwedstrijd wachtte. Achter het grote, gezamenlijke zwijgen scholen gedachten aan Carlo de Leeuw, de geboren Rotterdammer die twintig jaar lang materiaalman was bij de club waar hij zelf ooit in het eerste speelde. Carlo was geliefd bij veel spelers. Vrolijk en altijd in voor een geintje. Vandaag overleed hij, op 13 februari 2020.

Toen de bus in de buurt van Heerenveen kwam, wou Dick Advocaat zijn mannen nog even toespreken. De trainer zou nog even zeggen... De woorden die hij wilde meegeven, bleven steken in zijn keel. Dat gaf niet, want iedereen wist al voor wie we het vandaag deden. Geen woorden, dan maar daden.

Het was stil op de vaderlandse sportvelden toen Eddy Pieters Graafland overleed. Dinsdag 28 april 2020, de dag na Koningsdag, dit jaar zo vreemd gevierd omdat een pandemie Nederland platlegde. Geen minuut stilte of rouwbanden. Er werd gewoonweg niet gevoetbald, zelfs geen bekerfinale in mei. Eddy werd geen 59, maar 86. Een hele generatie – meer dan een kwart eeuw – ouder. Hij overleed vlak voordat we terugdachten aan die laatste partij van hem.

Pieters Graafland was de man van Milaan 1970. Carlo was die scorende knul in Rotterdam, 1980. De nestor, die nog één keer in het zwart-wittijdperk onder de lat stond; die jonge vent, die naast het doel juichend op z'n knieën ging.

Vijftig jaar na de Europacup I, veertig jaar na de gewonnen bekerfinale tegen de aartsrivaal. Beide hoofdrolspelers maakten die jubilea net niet mee.

Deze twee namen staan voor twee generaties. De ene aan het einde en de andere aan het begin van hun carrière. Zij zijn de alfa en de omega van dit boek. Hoofdstuk 1, het rugnummer van een keeper, over de selectie van '70 die snel maar zeker verdween. Hoofdstuk 17, het rugnummer van De Leeuw, over de gewonnen Klassieker. Tussen 6 mei en 17 mei zaten elf dagen, maar ook tien jaar. De roemrijke tijd met Israël, Moulijn en Van Hanegem en de gevoelsmatig veel mindere fase met andere toppers: Hiele, Wijnstokers en Pétursson.

De periode rond 1980 was geen hoogtepunt in het Nederlandse voetbal. Vandalisme, lege stadions, afscheid van het Grote Oranje. Cruijff en Van Hanegem waren al weg. In 1980 vertrokken Krol en Jansen ook. Toch verdienen die magere jaren aandacht. Ze hadden grote hoogtepunten.

Bij het overlijden van een man die nog geen zestig wordt, heb je geen woorden. Maar over voetbal kun je eindeloos blijven napraten. Feyenoord veegde in de herfst van 1979 de landskampioen van de grasmat en versloeg diezelfde ploeg – die wéér bovenaan eindigde – in de lente van 1980 in een zinderende bekerfinale.

Twee keer waren we beter.

Beter dan de beste.

Gerard Tuk
Delft, mei 2020

Inhoud

1. Tien jaar na Pieters Graafland	11
2. Beenhakker baalt in Rotterdam	23
3. Eindelijk een keer verloren	35
4. Martien Vreijse redt NAC.....	51
5. Door de bril van Van Daele.....	61
6. Van Deinsen sterk tegen Twente	71
7. Jan Peters op dreef tegen PEC.....	83
8. Wim Jansen neemt afscheid	99
9. Opnieuw een beladen Klassieker	107
10. Verloren van Van der Lem	115
11. Kampioen in De Kuip	129
12. Ben Wijnstekers in Oranje.....	139
13. Finaledebutant Frank Janssen.....	159
14. Ivan Nielsen net wel en net niet.....	167
15. Joop Hieles uitstekende been.....	179
16. Pétur Pétursson maakt 'm wél.....	193
17. Carlo de Leeuws <i>finest moment</i>	213

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inkijskexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

1. Tien jaar na Pieters Graafland

Eerste bedrijf, waarin we alle elf helden van de finale in Milaan één voor één van het toneel zien verdwijnen. (6-5-'70)

In de broeierig warme bestuurskamer van Feyenoord gaat op die mooie lenteavond in mei alle aandacht uit naar één blonde knul. Nee, niet naar de twintigjarige IJslander Pétur Pétursson, die vanavond twee keer scoorde in de bekerfinale tegen Ajax. De aanwezigen zijn vooral geïnteresseerd in een acht jaar jongere Hollander: Willem-Alexander. Zijn vader, Claus von Amsberg, heeft op deze zaterdag in Rotterdam de KNVB-beker mogen uitreiken aan René Notten, de aanvoerder van de club die met 3-1 gewonnen heeft.

Het is 17 mei 1980, de negende verjaardag van Máxima Zorreguieta. Zelfs onze kroonprins heeft nog geen idee wie dat is. De koningin, dat is zijn moeder, sinds ruim twee weken. Hij loopt nu rond met twee speldjes op de revers van zijn colbertje: eentje van Feyenoord en eentje die daar eigenlijk niet zo lekker zit. 'Ik ben supporter van de Amsterdamse club, maar m'n broertjes zijn voor Feyenoord en PSV', vertelt de verre telg van Willem van Oranje. De naam van *hullie* uit 020 noemt hij in deze omgeving maar niet.

'De vermoedens waren er al langer, maar nu weten we het zeker: koning Willem-Alexander is fan van Ajax', meldt *RTL Nieuws* 35 jaar later. Zwolle-trainer Ron Jans had een dag eerder een gesprek met koning en koningin en kon het niet voor zich houden. 'Ik weet niet of ik het mag zeggen, maar ik doe het toch: de koning heeft een voorkeur voor Ajax en de koningin voor Feyenoord.'

Deze *coming-out* was dus al oud nieuws.

Nou ja, die van Máxima misschien niet.

Als zoon van een Duitser en gemaal van een Argentijnse heb je na 1974 en '78 wat uit te leggen. Wat dat betreft kwam die twee- en driedeling in de familie Van Oranje politiek best wel correct uit. De ouders hadden drie zoons en dan is het mooi als ze alle drie voor een andere grote club zijn. En als de oudste trouwt met degene die later koningin wordt, blijft zij katholiek en hij protestants én voor Ajax. Dan moet ze ook maar Feyenoordsupporter zijn.

Ron Jans is in 1980 geen trainer van Zwolle, maar speler. En Willem-Alexander is dan geen kroonprins meer, maar staatshoofd. Mensen komen en gaan; zo ging dat toen ook al. Bij Feyenoord was het niet Wim Jansen die de beker in ontvangst had genomen als aanvoerder, maar René Notten. Bij Ajax speelde Ruud Krol die avond voor het laatst. Johan Cruijff en Willem van Hanegem waren al weg. Net als de twee beroemde linksbuitens: Piet Keizer en Coen Moulijn.

Sinds Willem I in 1815 koning werd, hebben we zeven staatshoofden gehad in ongeveer twee eeuwen. Een generatie duurt in die kringen gemiddeld meer dan dertig jaar. In de topsport gaat het sneller. Tien jaar is daar eigenlijk al voldoende voor een compleet nieuwe lichter spelers. Om van trainers maar te zwijgen. En als je het dan toch over ze wilt hebben, tel dan meteen even hoeveel het er zijn sinds Václav Ježek in 1980: Clemens Westerhof, Hans Kraay, Ab Fafié, Thijs Libregts, Rinus Israël, Rob Jacobs, Pim Verbeek, Hans Dorjee, Wim Jansen, Willem van Hanegem, Arie Haan, Leo Beenhakker, Henk van Stee, Bert van Marwijk, Ruud Gullit, Erwin Koeman, Gertjan Verbeek, Leon Vlemmings, Mario Been, Ronald Koeman, Fred Rutten, Giovanni van Bronckhorst, Jaap Stam en Dick Advocaat. En dat in vier decennia en één abdicatie.

Als je de interimers niet meeneemt in bovenstaande parade van vergane oefenmeesters, kom je op twintig namen in vier decennia. Twee jaar ben je gemiddeld houdbaar als hoofdcoach. Stam stopte al na zeventien weken. Hij ging één week langer mee dan de grootste hit in de Top 40 van 1980: *The Winner Takes It All* van ABBA.

Een aanzienlijk minder succesvolle single verscheen vier jaar later: *Feyenoord Kampioen* van 't Legioentje. Die plaat uit 1984 ontsteeg zelfs niet de Tipparade en ook daar torende hij niet erg hoog. Een meezinger, carnavalesk qua melodie, geschreven door een tekstdichter die met minder talent dan Joost van den Vondel gezegend bleek.

*Feyenoord kampioen
Feyenoord kampioen
Wat kan er nog gebeuren
Met die rood-witte kleuren
Feyenoord kampioen
Feyenoord kampioen
We hoeven niet meer te treuren
We hoeven niet meer te zeuren
Feyenoord kampioen
Tien jaar
Moesten we wachten
Tien jaar
Is wel wat lang
Tien jaar
Misten we krachten
Maar nu, maar nu klinkt er gezang*

En dan opnieuw het refrein.

Het kampioenselftal van '84: André Hoekstra, André Stafleu, Ruud Gullit, Ben Wijnstekers, Joop Hiele, Johan Cruijff, Ivan Nielsen, Henk Duut, Peter Houtman, Michel van de Korpuit en Stanley Brard

Foto: Rob Bogaerts, Nationaal Archief, Den Haag

Toch sneed die ene zin hout: 'Tien jaar... is wel wat lang'. In de voetballerij is dat een soort eeuw, een periode die slechts enkelen overleven. In het kampioensjaar 1984 doen slechts twee namen nog denken aan 1974: Willem van Hanegem, die dan assistent-trainer is, en – wie had dat gedacht – Johan Cruijff. In '74 aanvoerder van het Nederlands elftal en al weg bij Ajax, nu de man die Feyenoord aan 'de dubbel' hielp. Voor sommige supporters was het gevoel dat ook: dubbel.

Na Cruijff en Van Hanegem kwam Gullit, die zijn beste jaren voor PSV en AC Milan speelde en Europees kampioen werd in 1988. Ruud was 21 jaar toen Feyenoord de schaal won, Cruijff was 37. Die debuteerde op zijn zeventiende in de eredivisie. Twee keer tien jaar: dan heb je heus wel het maximale uit je carrière gehaald.

Zoals tussen de kampioensjaren 1974 en 1984 zo'n beetje alles veranderde, was er ook tussen de Europacup I van 1970 en de bekerwinst van 1980 weinig bij het oude gebleven. Een voor een vertrokken of stopten de spelers.

Eddy Pieters Graafland was eigenlijk al met pensioen toen hij zijn grootste succes behaalde met de hoogste prijs voor Europese clubs. In het seizoen 1969/'70 was hij door trainer Ernst Happel als eerste keeper gepasseerd en vervangen door die andere Eddy. Happel, die altijd veel waarde hechtte aan ervaring, koos voor die belangrijke finale liever de 36-jarige routinier dan de dertien jaar jongere Treijtel. 'Je hebt me het hele seizoen niet zien staan. Ik doe het niet', zou de vertrekkende doelman gezegd hebben. Hij die het grootste deel van de jaren vijftig de goal van de aartsrivaal probeerde schoon te houden, bedacht zich nog. Bij het Nederlands elftal kwam hij tot 47 interlands in tien jaar: van 1957 tot 1967. Nooit een eindronde gehaald.

Ove Kindvall is wellicht de naam die het sterkst doet denken aan die hoofdprijs van 1970. 'Jammer genoeg slaagde hij er niet in een paar reële kansen te benutten', schreef het *Algemeen Dagblad* na de finale. 'Maakte met puntgave en zeer beheerste treffer echter in één klap alles goed.' De rest weet inderdaad niemand meer. Hij speelde na die cup nog één seizoen voor Feyenoord. Op je hoogtepunt stoppen wordt vaak als verstandig beschouwd. Wat deze Zweed deed, was ook geen schande: hij bleef nog een jaar, werd met zijn ploeg kampioen en werd dankzij twee doelpunten op de laatste zondag voor de derde keer in vier jaar topscorer van Nederland, op twee punten voor Johan Crujff. In 1971 keerde Kindvall naar zijn geboorteland terug, waar hij vier jaar voor IFK Norrköping speelde en daarna zijn carrière in 1975 afsloot bij IFK Göteborg.

Ove Kindvall maakt het winnende doelpunt (2-1) in de finale van de Europacup I op 6 mei 1970 in Milaan.

Foto: Eric Koch / Anefo

Piet Romeijn ging nog twee seizoenen door na die *Grande Finale* in Milaan. Een beetje jammer voor hem is dat hij in die wedstrijd – als enige – gewisseld werd. Romeijn miste de tweede helft van de verlenging. Juist in dat kwartiertje viel het late doelpunt van Kindvall. Zijn vervanger, Guus Haak, vertrok na dit seizoen om daarna nog een jaar bij Holland Sport te spelen.

Romeijn ging twee jaar later terug naar SVV in Schiedam, waar hij een sportzaak had. 'Ik vind het fijn om weer ergens naartoe te kunnen leven', zei hij. 'Spelen in een eerste elftal, of dat nu bij Feyenoord is of bij SVV, blijft toch ieders wens.' Er zit iets van ironie in die uitspraak: het eerste van SVV halen is nou niet een veelgehoorde jongensdroom. Het gesprek met de krant is zo positief niet. 'Happel heeft me eigenlijk een beetje laten vallen. Voor het overige geen verwijten.'

Toch zat ook dat wat bizarre transferbedrag hem dwars. ‘Waarom nou? Waarom moet een miljoenclub als Feyenoord nou nog drieduizend gulden vangen voor een ouwe vent als ik? Het is niet véél, maar een club als SVV moet er toch rekening mee houden.’

Theo Laseroms vertrok ook in 1972 bij Feyenoord. Voor hetzelfde bedrag van drieduizend gulden, naar La Gantoise in Gent, dat net was gedegradeerd naar de Tweede Klasse. Een profclub dus en dan zijn die drie rooien – ook als je het omrekent naar Belgische Francs – een ander verhaal. ‘Ik ben blij dat de affaire achter de rug is’, zei *Theo de Tank*. Hij bedoelde het kort geding waarmee hij had gedreigd om transfervrij te kunnen vertrekken.

Franz Hasil, naast Kindvall de enige andere buitenlander, vertrok nog een seizoen later, in de zomer van 1973. Hij keerde terug naar zijn geboorteland Oostenrijk waar hij tot 1977 zou spelen voor Austria Klagenfurt. Daarna volgde één seizoen voor Vienna. SV St. Veit en Spittal waren zijn laatste clubs: hij stopte in 1979.

Ook bij Hasil zaten transferbedragen in de weg, al lag dat wel anders. De 32-jarige Romeijn had vier jaar eerder zijn vierde en laatste interland gespeeld en ook Theo Laseroms (33 jaar) was na 1970 uit beeld voor het Nederlands elftal. Hasil was vier jaar jonger en werd nog wel opgeroepen voor de nationale selectie van zijn eigen land. De krantenkop ‘Hasil kan me wat’, opgevangen uit de mond van manager Guus Brox, wekte niet de indruk dat de onderlinge gesprekken lekker liepen. Hasil had bij Klagenfurt laten doorschemeren dat hij ‘voor een habbekrats’ te koop zou zijn. Dat kwam volgens de club die hij wou verlaten de onderhandelingen niet ten goede.

Privé speelde voor Hasil sterk mee dat zijn gezin al sinds januari in Wenen verbleef. Rond de jaarwisseling waren zijn twee kinderen al vertrokken om in Oostenrijk aan een vervolgstudie te beginnen. 'Hasil heeft de koffer allang gepakt', luidde het onderschrift bij een foto, waar Franz toevallig net een paar klompen bij een stapel kleding voegt.

Theo van Duivenbode vertrok in diezelfde zomer van '73. Hij sloot een tweejarig contract met Eredivisieclub Haarlem. Over het geld dat daarmee gemoeid ging werd door alle partijen gezwegen. De nu 29-jarige speler was in 1969 overgekomen van Ajax nadat die club de finale van de Europacup I verloor. Een bijzonder CV: een slotstuk op het hoogste niveau met twee keer een andere Nederlandse landskampioen. Hij belandde in 1973 op de bank toen Happel op zijn stek voor Harry Vos koos. 'Ik heb dit seizoen toch nog zo'n twintig keer in het eerste gestaan', relativeerde Van Duivenbode. 'Ik had de pech dat ik tegen Twente wat minder goed speelde. Dat heeft me mijn plaats gekost.'

Dat Theo die reservebank niet bliefde, bleek ook bij Haarlem weer. In januari 1975 vertrok hij bij zijn nieuwe club om te voorkomen dat hij andermaal aan de zijlijn kon gaan zitten. Op de laatste speeldag van 1974 werd hij evengoed opgesteld. 'Voor mij is zijn plaats in het elftal geen probleem', zei Barry Hughes. 'Hij heeft beloofd dat hij zijn best zal doen en daar vertrouw ik op.' Toch kun je niet zeggen dat die verloren bekerwedstrijd tegen Volendam hem een mooi afscheid gaf. 'De volledig falende Van Duivenbode werd ausputzer', schreef *De Telegraaf*. Zo'n kop doet het niet goed in je plakboek. *Het Parool* meldde: 'Van Duivenbode trapte pas na 23 minuten zijn eerste bal naar voren; de andere had hij allemaal teruggeplaatst.'

Rinus Israël is na Pieters Graafland en Van Duivenbode de derde Amsterdammer. Hij scoorde in de finale tegen Celtic het eerste doelpunt. Zijn vertrek in de zomer van 1974 verliep minder moeizaam. 'IJzeren Rinus' was nog van de partij geweest op het WK van 1974. Hij viel aan het einde van de eerste helft tegen Bulgarije in voor Van Hanegem. Tegen Argentinië en Brazilië deed Rinus alleen de laatste vijf minuten mee. Zo eindigde zijn interlandcarrière. Aan het einde van diezelfde maand vertrok Israël transfervrij naar stadgenoot Excelsior. De 32-jarige verdediger solliciteerde eerst bij FC Brugge, Berghem Sport en FC Utrecht, zonder succes, 'omdat die clubs huiverig staan tegenover een speler die zo lang met knieblessures heeft gesukkeld'. Hij werd in 1975 *Voetballer van het Jaar* en speelde nog zeven lentes bij PEC Zwolle. Pas op zaterdag 22 mei 1982 stapte hij een kwartier na rust lichtjes hinkend van het veld. Veertig jaar oud, dan mag het ook wel.

Kindvall, Wery, Israël en Hasil na de loting op 20 maart 1970 voor de halve finales in de Europacup I.

Foto: Bert Verhoeff/ Anefo

Henk Wery hield het ook voor gezien in de zomer van 1974. Hij was in 1968 overgekomen van DOS en keerde terug naar dezelfde club, die inmiddels FC Utrecht was gaan heten. Hij werd 'geruild' met gesloten beurzen voor de Deen John Steen Olsen, die overigens een jaar ouder was en twee seizoenen later terugkeerde naar Utrecht. Hij had in die tussentijd vijftien wedstrijden gespeeld.

Acht hebben we er nu gehad: spelers die tussen 1970 en 1974 vertrokken bij Feyenoord. Zo hard kan een elftal veranderen in een paar jaar.

Willem van Hanegem tekende op 19 augustus 1976 een contract bij AZ '67. Hij wilde van Feyenoord af en dat was wederzijds. Hoewel *De Kromme* inmiddels 32 was – net zo oud als Rinus Israël bij zijn vertrek – was er van een optie tot transfervrij overstappen geen sprake. Ook die drieduizend gulden van Romeijn en Laseroms (eveneens 32 jaar bij hun afscheid in 1972) was niet aan de orde. De Alkmaarders moesten tweeënhalve ton overmaken. Daar moet je een hoop kazen voor verkopen.

Toen AZ '67 in maart '79 liet weten geen plaats meer te hebben voor Van Hanegem, tekende hij twee weken later een contract bij Chicago Sting. Hij ging daarheen vóór het einde van het seizoen 1978/'79 en kwam terug naar Nederland toen het seizoen 1979/'80 al begonnen was. Willem wilde wel naar FC Utrecht en zette op 8 september zijn handtekening. In dat halve jaar Amerika had hij dertig wedstrijden gespeeld. En in juli 1981 maakte hij opnieuw een overstap naar... Feyenoord. Een paar weken eerder nog had voorzitter Guus Couwenberg hem telefonisch laten weten dat ze hem niet hoefden. Het bestuur van FC Utrecht was juist volop in bespreking met enkele sponsors om het

gat te dichten tussen wat Willem beweerde waard te wezen en het bedrag dat de baas besloot te bieden. De inmiddels 37-jarige Willem zei dat hij de sfeer van Galgenwaard zou gaan missen. 'Ik heb er twee fijne seizoenen gehad. Ik heb met trainer Han Berger een prima relatie opgebouwd.'

*Wim Jansen in duel met keeper Bert van Geffen van Wageningen.
(27 april 1975)*

Foto: Rob Mieremet / Anefo

Wim Jansen was de laatste speler die het Feyenoord van 1970 verliet, bijna tien jaar later. Het was weliswaar geen zinkend schip, maar hij was op dat moment wel de *captain*. Vijftien seizoenen speelde hij voor zijn club. In de eerste maanden van 1980 was er al volop sprake van een mogelijk vertrek. Onvrede met de directeur en met sommige spelers, werd beweerd. Uit de altijd zwijgzame middenvel-der kwam daar niet veel over naar buiten. Zijn afscheid verliep aanzienlijk minder mooi dan een speler van zijn kaliber en deze staat van dienst verdiende.

Coen Moulijn hadden we even overgeslagen. Hij stopte in 1972, niet na vijftien, maar na zeventien seizoenen, toen hij 35 jaar oud was. Coentje kreeg een afscheid aangeboden op 9 juni 1972. In een uitverkochte Kuip speelde Feyenoord tegen Uruguay.

Moulijn ging nergens anders heen. Niet naar een andere club, geen gedoe over transfers. Ook hij had helaas geen fraai laatste seizoen. In oktober 1971 kwam hij met zijn auto in aanrijding met een goederentrein, na afloop van een training. Zijn voertuig was *total loss*, hijzelf had schade aan hoofd, borst, schouder en been. ‘Zijn ergste verwonding is een gekneusde rib’, zei clubarts Max Abarbanel. De bij het publiek geliefde linksbuiten zou daarna maar weinig meer spelen. Zijn laatste optreden – afgezien van het afscheid – was op 8 maart 1972 tegen Benfica. ‘Op de andere vleugel modderde Coen Moulijn’, schreef *Trouw* daarover. ‘Niet één keer draafde hij buitenom langs de gereputeerde Humberto, niet één keer ook liet hij zijn vaak onrust stichtende messcherpe voorzetten los.’ Geen lovende laatste woorden voor zo’n grote voetballer. Toch hadden die drie zinnen in *Trouw* iets moois in zich. De herinnering aan een tijd waarin de volgens velen grootste Feyenoorder ooit schitterde.

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inkijskexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

2. Beenhakker baalt in Rotterdam

Tweede bedrijf, waarin Ajax met 4–0 sneuvelt in De Kuip en Feyenoord koploper wordt in de Eredivisie. (29-9-'79)

Toen de dagbladen van maandag 1 oktober 1979 op diverse Rotterdamse deurmatten neerdaalden, sloegen vele lezers die met genoeg op. 'Feyenoord stopt Ajax weer onder de wol', schreef *Het Vrije Volk* boven een verslag van De Wedstrijd van het afgelopen weekend. De club uit Zuid stond nu na acht speelrondes als enige ongeslagen ploeg bovenaan in de Eredivisie, gevolgd door PSV (2^e), AZ '67 (3^e) en Ajax (4^e). Datzelfde viertal – wisten we toen nog niet – zou aan het einde van datzelfde seizoen bovenaan staan, zij het in omgekeerde rangorde. Feyenoord had in de derde, vierde en vijfde speelronde van deze competitie gelijkgespeeld tegen PSV, MVV en FC Den Haag. Toch waren die verliespunten niet te veel voor een koppositie na acht rondes.

‘Wat de stadionclub haar Legioen zaterdagavond voorschotelde was het summum van voetbalgenot’, schreef de krant uit Rotterdam. ‘Een wedstrijd die je eens in de tien jaar te zien krijgt, een *happening* van de bovenste plank, een aaneenschakeling van opwindende en verrukkelijke momenten, een duel waarin Rotterdam uiteindelijk op alle fronten won, maar waarin één Amsterdams doelpunt de zaak volledig op z’n kop had kunnen zetten.’

Die zorg klinkt wat vreemd als je zo ruim wint. Op de tribunes waren er wel mensen die het anders zagen. Na elf minuten spelen stond het al 2–0 en een deel van de supporters vond dat voldoende om ‘tien, tien, tien’ te gaan scanderen. Aanvoerder Jansen zei na afloop van het duel pas bij de 4–0 zeker van de overwinning geweest te zijn.

Het team waartegen er gespeeld was had in die voorgaande zeven speelrondes weinig overtuigende cijfers neergezet. Het won z'n vorige twee wedstrijden met 3-2 en daarvoor speelde het twee keer gelijk met 1-1. De eerste drie wedstrijden werden gewonnen, alleen de allereerste met meer dan één doelpunt verschil.

Aanvaller Jan Peters had persoonlijk een mindere periode achter de rug. Tegen Excelsior, in de vorige speelronde, zat hij zelfs op de bank. Dat leek nu een gunstige uitwerking gehad te hebben. Hij speelde goed, maakte twee van de vier doelpunten en zorgde ervoor dat Ruud Krol zijn handen vol had. De man die bij deze tegenstander vaak voor de opbouw zorgde, kwam daar die dag dus minder aan toe.

Feyenoord begon fel en gaf door goed druk zetten weinig ruimte weg. Velen hadden van de thuisclub een spel op de counter verwacht, maar daar was geen sprake van. De verdedigers vulden elkaar goed aan, terwijl er bij de tegenstander wél het nodige mankeerde aan de defensie. Wim Meutstege en Jan Everse, de beide backs, lieten flinke steken vallen. Vóór hen hield het met Arnesen, Jensen, Tahamata en Schoenaker ook niet over. 'Onze verdediging is zo lek als een mandje, vooral onder hevige druk', erkende trainer Leo Beenhakker. Bij Feyenoord kreeg alleen doelman Ton van Engelen kritiek. Hij liet te vaak een bal uit zijn handen glippen.

De mannen die doorgaans voor gevaar zorgden bij Ajax werden onschadelijk gemaakt door sterkere tegenstanders. Ben Wijnstekers zat bovenop Simon Tahamata. Jan van Deinsen zorgde ervoor dat er op die andere vleugel met Tschou La Ling weinig misging. Ook vrije verdediger Ivan Nielsen deed het prima.

Jan Peters scoort de vierde tegen Ajax. (30 september 1979)

Foto: Rob Croes / Anefo

‘We hebben een ongeloofelijk lesje in professioneel voetbal gekregen’, zei een balende Beenhakker. ‘Je kan nog zulke mooie plannen maken, maar als je op het veld alle duels verliest, dan kan je wel inpakken.’ Piet Schrijvers zag weinig verschil in kwaliteit tussen beide partijen. ‘Feyenoord heeft er deze keer veel harder voor gewerkt’, klonk zijn conclusie. ‘Zelfs als ze op de grond lagen vochten die jongens nog door.’

De winnaar was niet alleen feller, maar speelde ook veel meer als een echt team. Bij balbezit van de tegenpartij gooiden de middenvelders en verdedigers achterin de boel dicht en sprongen de aanvallers meteen bij. Aan de overzijde was dat wel anders. De ruimte die de opkomende Ivan Nielsen en Jan van Deinsen kregen bij het tweede doelpunt, van Jan Peters, was een topploeg onwaardig.

Dat het bij de verliezende club niet lekker liep, hoorde je terug in wat de spelers na afloop over elkaar zeiden. ‘Hoe kan ik in mijn spel komen als ik het eerste kwartier amper word aangespeeld?’, klaagde Henning Jensen. En Frank Arnesen mopperde: ‘Ik kon de bal nooit kwijt in de voorhoede, want er was voorin geen enkele beweging.’

Ze schoven elkaar de schuld in de schoenen van het geven noch ontvangen en daarin werden niet alle namen genoemd. *De Telegraaf* deed dat wel en gaf waarderingen aan de spelers. Bij Ajax was Arnesen de enige die meer dan twee sterretjes kreeg op een schaal van nul tot vier. Bij Feyenoord verdienden Wijnstekers, Jansen, Notten en Pétursson er allemaal vier. ‘In dit schimmenspel kon achteloos aan Simon Tahamata, Piet Wijnberg en in mindere mate Everse, Meutstege en Schoenaker voorbij worden gegaan’, concludeerde de krant. Ze kwamen nauwelijks in het spel voor.

De verliezende trainer had zorgen die verder gingen dan deze ene nederlaag. ‘Het is opvallend dat de vorm bij ons van man tot man gaat’, zei hij. ‘Als de Finnen konden voetballen had je dat al eerder kunnen zien. FC Utrecht kwam vorige week ook sterk terug. Wij hebben de laatste dagen in een schijnwereld geleefd.’

Met ‘de Finnen’ bedoelde hij de tegenstander in de Europacup I, waarvan anderhalve week eerder met 1–8 (uit dus) gewonnen was. Zo ging dat nog in die tijd. Een Champions League had je niet, er was gewoon een bekertoernooi voor landskampioenen. Was je een land en had je een kampioen, dan deed die mee. In het geval van Finland betrof dat Helsingin Jalkapalloklubi, beter bekend als HJK Helsinki.

Op 1 oktober 1979, de dag na Feyenoord uit, trainde Ajax voor HJK Helsinki thuis. Leo Beenhakker zit er letterlijk bovenop.

Foto: Hans van Dijk / Anefo

‘Als ze konden voetballen, dan...’ Volgens Beenhakker kon de beste club van Finland dat niet. Wie hem voorafgaand aan die wedstrijd van 19 september hoorde, kreeg iets anders mee. ‘Toch een gevaarlijke ploeg’, hield hij de pers, het publiek en zichzelf toen voor. ‘Jong, en vooral conditioneel ijzersterk. Je zal snel moeten scoren wil je ze een beetje onder controle gaan krijgen. Vooral die Turkse spits Ismail mag er wezen. Snel en onberekenbaar: een speler die je geen seconde mag onderschatten.’

Leo was er ruim een week eerder speciaal voor naar Finland gereisd. Hij was nog maar net een paar dagen hoofdtrainer van de ploeg die eerder die maand Cor Brom ontstoe. Minder dan drie weken geleden had de wisseling plaatsgevonden. Op 8 september meldden de kranten nog dat de beoogde interne opvolger niet op de hoogte zou zijn van de plannen. ‘Ik ben twee dagen bewusteloos geweest’,

beweerde Beenhakker toen. ‘Na onze terugkeer uit Spanje, waar we met de jeugd aan het toernooi van Real Madrid hebben deelgenomen, heb ik met meer dan veertig graden koorts op bed gelegen.’ De verse hoofdcoach vond dat zijn team op dit moment nog kwetsbaar was. ‘Dat is zaterdagavond in Alkmaar duidelijk gebleken. Daarom gaan we maandag na aankomst in Helsinki meteen trainen en dinsdag zullen wij dat bij kunstlicht nog eens doen.’

Die serieuze voorbereiding had zich uitbetaald. Maar had de nieuwe hoofdcoach dan niet gewaarschuwd voor de club uit Rotterdam? Dacht Leo dat het in zijn geboorteplaats allemaal wel mee zou vallen? Dat is toch nauwelijks voor te stellen? De trainer wees zelf al op het moeizame spel tegen FC Utrecht in de vorige ronde, toen de Amsterdammers met een krappe 3-2 wonnen.

‘Arnesen, La Ling en Tahamata waren opnieuw in vorm’, schreef Matty Verkamman een week eerder in *Trouw*, maar die erkende ook de keerzijde. ‘De jonge Blanker was weer onzichtbaar en Boeve werd te vaak uitgespeeld.’ Verkamman vermoedde dat ‘de keiharde prof Everse’ in zijn plaats zou komen.

Met Hemming Jensen in de punt van de aanval was het lek nog niet boven. ‘We zijn bezig’, zei de trainer over hem, ‘maar je verandert niet zomaar de natuur van zo’n ervaren speler. Je maakt geen Engelse spits meer van ’m. Hij is beter gaan spelen, maar laat het nog te veel afweten. Door hem enige tijd aan de kant te houden hebben we Jensen behoorlijk geprikkeld. Dat komt er nu uit. Op het middenveld is er echter voor hem geen plaats als Schoenaker, Arnesen en Lerby kunnen spelen. Het sterkste trio van Nederland.’

Dat 'sterkste trio van Nederland' slaagde er in De Kuip niet in om te bewijzen dat het dat ook daadwerkelijk was. De bedoeling was dat Jensen zich terug liet zakken zodat de linie achter hem zou kunnen opkomen. Maar zodra de spelers probeerden voorin actief te worden, ging dat mis. Zoals het *Nieuwsblad van het Noorden* het verwoordde: 'Daar veranderden alle Ajacieden als bij toverslag in was-sen beelden die moeiteeloos werden uitgeschakeld door de sterke verdedigers.' Ook hier werd de haperende Van Engelen als uitzondering genoemd.

Ton van Engelen tijdens een training in 1979

Foto: Koen Suyk / Anefo

Het was heus niet zo dat alleen de Rotterdamse pers positief schreef over de thuisploeg en zo veel mis zag gaan bij de gasten. 'Ajax telde geen enkele uitblinker, op Krol na', schreef het *Nieuwsblad van het Noorden*. 'Feyenoord had er zaterdagavond tien plus de twee wissels: Budding en Van Til, die Van der Lem en Peters kwamen vervangen.'

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inijkexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

3. Eindelijk een keer verloren

Derde bedrijf, waarin Feyenoord voor het eerst sinds 15 oktober 1979 weer eens verliest, maar daardoor wel uit de UEFA Cup ligt.

Europees voetbal, dat was voor Feyenoord wel weer even geleden. In het seizoen 1977/'78 was de club op een trieste tiende plaats geëindigd in de competitie. In het rechterrijtje, een plekkie of zes onder de ploegen die zich wél plaatsten. Landskampioen PSV en bekerwinnaar AZ '67 speelden in de Europacup I en II. De nummers 2 en 4 in de Eredivisie, Ajax en FC Twente, dongen mee voor de UEFA Cup. Dat toernooi dat Feyenoord zelf gewonnen had in 1974, daar mocht het twee seizoenen lang niet aan meedoen. Ook de vierde plaats van het seizoen 1976/'77 was namelijk niet voldoende geweest voor een Europees ticket. In de beker lagen ze er toen al na drie rondes uit, door een 1-0 nederlaag tegen de uiteindelijke winnaar, FC Twente. De laatste ontmoeting op Europees niveau dateerde van tweeënhalf jaar geleden, woensdag 16 maart 1977, onder de Servische trainer Vujadin Boškov, tegen Molenbeek.

In het seizoen 1978/'79 was Feyenoord weer keurig tweede geworden en daarmee kwam het in aanmerking voor deelname aan de UEFA Cup. Het Engelse Everton zou de eerste tegenstander zijn. In de aanloop naar die ontmoeting waren er nog zorgen geweest rondom aanvoerder Wim Jansen, ook al bleek hij tegen Sparta aardig hersteld te zijn van de blessure die hij vlak voor het seizoen opliep. 'Toch had ik het met mezelf te moeilijk om me ook met de rest van de ploeg bezig te houden', zei Wim na de wedstrijd. De topsporter in hem wilde meer brengen dan hij nu deed. En de oprechte liefhebber die hij was, had genoten van het doelpunt waaraan hij zelf een bijdrage leverde.

‘Mooi is dat, hè?’ zei hij tegen een verslaggever van *Het Vrije Volk*. ‘Er loopt een verdediger bij, echt een mogelijkheid is het niet eens, maar toch kun je die pass geven, want je weet dat-ie er is. Daar kun je bij Pétur altijd zo van op aan. Dat is zijn *feeling*. Dat steeds maar weer proberen, waar een ander ophoudt.’

Feyenoord op Schiphol (2 oktober 1979) voor de reis naar Liverpool in het kader van de UEFA Cup

Foto: Fernando Pereira / Anefo

Voorafgaand aan de wedstrijd tegen Everton zag men in Rotterdam op tegen de komst van de Engelsen. Nog niet eens van de tegenstander zelf, maar tegen de 650 supporters die de oversteek zouden maken. Slechte herinneringen aan mei 1974 kwamen boven. Bij de UEFA Cupfinale tegen Tottenham Hotspur werd er toen voor 18.000 Hollandse guldens aan schade veroorzaakt door de Engelsen. De boete van 20.000 Zwitserse franken gaf de UEFA aan Feyenoord. Een Zwitserse frank was ongeveer 90 cent, dus ook dat waren achttien ruggen.

Hoe hou je 650 hijsende en hossende hooligans zoet tussen vier uur 's middags en zeven uur 's avonds? Ze zouden per nachtboot in Oostende aankomen en in de loop van de dag per trein naar Rotterdam gaan. Rond vier uur op het Centraal Station, om half zeven per trein naar De Kuip. 'Het is de bedoeling dat zij ergens in de stad gezamenlijk eten', zei stadiondirecteur Frits de Kimpe. Hij wist nog niet waar.

Geschrokken was de directie al toen de loting plaatsvond. 'Wij hebben meteen een brief gericht aan het bestuur van Everton, met het verzoek mee te werken aan een zo goed mogelijke begeleiding van de supporters', zei De Kimpe. 'Een afschrift hebben wij verzonden naar de UEFA, om aan te tonen dat we alles in het werk stelden om niet weer van die ongeregelde heden te krijgen. Wij moeten zeggen dat we uiterst tevreden zijn over de medewerking van Everton.' De fans van die club stonden in Engeland niet bekend om vandalisme. Maar ja, dat gold vijf jaar eerder ook voor de aanhang van Tottenham Hotspur.

Er ging wel het nodig mis – het onnodige eigenlijk, want als er iets is waar sport geen behoefte aan heeft, dan is het wel knokken en slopen. De Mobiele Eenheid trad op tegen supporters die slaags raakten op het Stationsplein. Eén Rotterdammer werd gearresteerd en er sneuvelde een ruit bij restaurant Engels. Daarvoor was het al misgegaan op de nachtboot van Harwich naar Hoek van Holland. De marechaussee liet 150 rellende Engelsen pas aan wal nadat ze drieduizend gulden hadden gelapt om de veroorzaakte schade aan boord te vergoeden. Ook op de Kruiskade waren er wat vechtpartijen, maar pas na de wedstrijd werd het echt stevig. Op het Stationsplein bekogelden hobbewoners van beide zijden van de Noordzee elkaar met stenen, waarbij er ook omstanders werden geraakt.

Je wilt het er liever niet over hebben, maar dat geram en gebeuk op alles en iedereen is nauwelijks te vermijden als je het voetbal in die dagen wilt beschrijven. De achterkant van *Het Groot Voetbalboek 1979/1980* van *Voetbal International* bevat alleen maar twee foto's van Britten die – in de kleuren van hun rood-wit-blauwe vlag – op de vuist gaan. Maar de daders waren niet alleen lijpe lieden die links rijden en schuimloos bier drinken. Dat voel je bij het lezen van de kranten van toen op je klompen aan.

Terwijl het toch zo leuk kan zijn, dat Europese voetbal. In zo'n eerste ronde spelen nog clubs als Widzew Łódź, Zbrojovka Brno, Ferencvárosi TC en Diósgyőri VTK Miskolc. Uit altijd lastig. Uitspreken ook.

De Telegraaf sprak van een 'KEIHARD GEVECHT'. Op een grote foto ging een schreeuwende Feyenoorder tegen de vlakte. Het onderschrift legde uit wat er aan de hand was. *Bikkelen in de Kuip. Intimidatie was troef, zoals in dit geval, toen Ivan Nielsen keihard tegen de grond werd gewerkt door Everton-speler Andy King.* Daaronder stond heel vredig een kruiswoordpuzzel; 10 horizontaal: liefdegod (4 letters), 13 verticaal: plaats in Overijssel.

Het ging er dus niet alleen buiten het veld stevig aan toe. 'Het wordt oorlog in Liverpool', riep Gordon Lee, de manager van Everton. 'Wat speelde Feyenoord hard! Niet normaal meer. Zelfs niet voor een Europacupduel. Tallozen van mijn spelers zijn geblesseerd geraakt door opzettelijk toegebracht letsel. Wij zullen over twee weken op alle fronten revanche nemen.' Dat het er 'tallozen' waren, viel moeilijk te bevatten. Elf spelers en twee invallers, meer dan dertien geblesseerden was niet mogelijk. En dertien is zelfs in die onhandige Engelse talstelsels nog telbaar.

De Telegraaf sprak van ‘een regelrechte oorlogsverklaring’, maar gaf de Rotterdammers zelf de schuld van de grimmige stemming. ‘Agressief als hongerige aasgieren schoten zij uit de startblokken.’ Ook Václav Ježek was niet tevreden over het spel van zijn eigen spelers. ‘De ploeg wilde te veel de nul vasthouden’, vond hij, ‘terwijl ze met meer pressie een grotere bres hadden kunnen slaan. Onervarenheid en nervositeit zag hij als mogelijke oorzaken. ‘Als verstokt optimist ben ik hoe dan ook ten opzichte van de tweede wedstrijd in Liverpool hoopvol gestemd’, zei Ježek, en er was ook wel reden tot optimisme. Feyenoord won immers met 1–0: een gelijkspel zou daarna voldoende zijn.

Wim Jansen speelde als libero en Ivan Nielsen en Michel van de Korput traden op als mandekkers tegen Brian Kidd en Peter Eastoe. Ondanks de hardheid en de angst lukte het Feyenoord om het publiek te boeien. Vooral over de rechterflank via Gerard van der Lem, maar Jan Peters kwam niet tot scoren. Het enige doelpunt viel na 23 minuten, toen René Notten het dan maar eens probeerde met een afstandsschot. De bal scheerde over het gladde veld en keeper George Wood ging te laat naar de hoek.

Everton zocht de gelijkmaker maar vond die niet. Een hard schot van Billy Wright stuitte op de vuisten van Ton van Engelen. Dat ze die 1–1 echt wilden, bleek uit twee aanvallende wissels, maar Imrie Varadi en George Telfer kwamen ook niet aan scoren toe.

In de competitie won Feyenoord uit in Rotterdam met 0–2 van Excelsior en thuis die onvergetelijke 4–0 tegen Ajax. En ook in Liverpool lukte het om de nul te houden. Sterker nog: de uitwedstrijd eindigde eveneens in een 0–1 overwinning, door een doelpunt van invaller Richard Budding.

‘Die bal was houdbaar’, zei de matchwinnaar zelf over zijn belangrijke bijdrage aan de wedstrijd. ‘Natuurlijk hoop je dat dat effect en het gladde veld zo’n bal gevaarlijker maken dan hij op het eerste gezicht lijkt. Ik geloof dat Everton-doelman Wood zich liet verrassen door het abnormale effect.’ Diens baas Gordon Lee was minder mild. ‘In Rotterdam ging Wood ook al niet vrijuit’, zei hij. ‘De oorzaak van onze uitschakeling is eenvoudig aan te wijzen.’

Twee keer een hard schot op een glad veld en je bent als keeper de sjaak. Bij de thuiswedstrijd was het de knal van René Notten, die nu aangaf geen makkie gehad te hebben. ‘Het angstzweet brak me soms uit’, zei hij. ‘Toen Everton de dubbele wissel plaatste, merkte ik dat de jongens er allemaal nog een schepje bovenop wilden gooien. Op het middenveld blijft het moeilijk voetballen tegen Britten.’

(Ježek vond Zweden ook al lastig. En Beenhakker Finnen.) Ook Wim Jansen gaf aan hoe moeilijk zijn team het in Engeland had. ‘Vooraf hebben we ons nogal druk gemaakt over de tactiek. Everton deed het erg eenvoudig. Het sloeg het middenveld over en wierp alle ballen in ons zestienmetergebied. Daar valt geen tactiek tegen af te stemmen.’

Ton van Engelen, die later in het seizoen niet onomstreden zou blijven, was op deze overzeese voetbalavond de held. Hij stond zijn mannetje bij de stormlopen van de tegenstander. ‘In het begin liet ik nog weleens een paar ballen los, maar later groeide ik in de wedstrijd’, zei de doelman.

Tactisch gezien ging het er anders aan toe dan in de eerste wedstrijd. Václav Ježek was bang geweest dat zijn onervaren verdediging de storm niet aan zou kunnen. Daarom had hij bij de voorbespreking de keuze gesteld: Jansen of

Nielsen als libero. Het hele team wou Jansen op het middenveld. Dat was zaterdag tegen Ajax ook prima gegaan.

Voordat het volgende Europese avontuur zich aandiende moest Feyenoord één keer spelen voor de competitie, thuis tegen Go Ahead Eagles, en dat werd 1–1. Hoewel de ploeg uit Deventer vijfde stond, kon je dat wel puntverlies noemen. De koppositie, in speelronde 9 afgestaan aan Ajax en nu in handen van AZ '67, had dit weekend teruggepakt kunnen worden.

Ook tegen Go Ahead Eagles was er sprake van een harde wedstrijd. Charles Corver, beschouwd als de beste scheidsrechter van Nederland, liet wel erg duidelijk aan de 24.009 toeschouwers merken dat hij geen thuisfluiters was. Hij onthield Feyenoord een strafschop toen Pétur Pétursson onderuit werd geschopt, keurde een doelpunt van Wim van Til af omdat Wim Jansen bij een vrije schop een meter-tje had gesmokkeld en trad nauwelijks op tegen het grove geweld van rechtsback Martin Koopman. Dick Schneider zei na afloop dat die door zijn maats was opgestoot omdat hij hier vorige keer tegen Pétursson afging als een gieter. De IJslandse spits kreeg zelf geel toen hij een keer natrapte nadat hij van achteren grof onderuit gehaald was. Hij deed dat terwijl Koopman op de grond lag. Dan mag je blij zijn als dat zonder rood blijft.

Feyenoord ontving op woensdag 24 oktober Malmö FF, een ploeg die hulptrainer Clemence Westerhof in Zweden was gaan bekijken. Hij had van het bestuur op z'n kop gekregen omdat hij daarna geroepen had dat Feyenoord wel even met een nulletje of vier zou winnen. Dat zou minder publiek trekken en de tegenstander onnodig oppeppen. Hij kon er achteraf wel om glimlachen. 'Eén ding vind ik jam-

mer', zei hij wel. 'Dat is dat ik die Zweden met mijn uitspraken beledigd heb. Dat was nooit de bedoeling. Vanmiddag dacht ik nog: ik neem van thuis een fles cognac mee en twee glaasjes. Ik loop naar hun trainer na afloop en stel hem voor er samen een paar te nemen. Dat plannetje is me helaas op het allerlaatste moment ontschoten.'

Jan Peters in actie tijdens de thuiswedstrijd tegen Malmö FF in de tweede ronde voor de UEFA Cup (24 oktober 1979)

Foto: Koen Suyk / Anefo

De uitspraak was inderdaad bijzonder geweest, maar de angst van het bestuur ook. Zouden supporters inderdaad wegblijven als de tweede trainer van de nummer 2 van Nederland zegt dat het heus wel 4-0 wordt tegen de nummer 2 van Europa? Daar hadden we het namelijk over: Malmö FF had in mei de Europacup I finale tegen Nottingham Forest met slechts 1-0 verloren.

Diezelfde stand stond in Rotterdam al na veertig seconden op het bord. Pétursson scoorde uit een voorzet van Van der Lem. De Zweden waren daarna een paar keer dicht bij de

gelijkmaker. Feyenoord zette pas na een half uur spelen orde op zaken. De aanval werd wat meer gezocht en dat leidde tot vijf corners. Malmö raakte grip kwijt en gaf onnodig een strafschop weg. De twintigjarige Ulf Martensson legde zijn IJslandse leeftijdgenoot neer, net binnen de zestien, maar wel voor de ogen van scheidsrechter Heinz Aldinger. Doelman Jan Möller, die in 1975 in een strafschoppenserie tegen Magdeburg er vier van de vijf stopte, had nu het nakijken. Op slag van rust viel ook de 3-0. Wim Jansen nam een vrije trap met een tikkie naar Jan van Deinsen. Die roste vanaf achttien meter hard in de touwen. De 4-0 kwam pas negen minuten voor tijd. Opnieuw Pétursson, nu met een kopbal op aangeven van Budding.

Feyenoord is op een 2-0 voorsprong gekomen door een doelpunt van Pétursson in de wedstrijd tegen Malmö (24 oktober 1979)

Foto: Koen Suyk / Anefo

Feyenoord won die zondag uit tegen Vitesse, dat twaalfde stond, maar kwam een week later thuis tegen Haarlem (nummer 14) niet verder dan 1-1, dezelfde cijfers die de uiteindelijke degradant uit tegen Ajax behaalde. In ronde

Van supportersgeweld bij Europese wedstrijden was Rotterdam nu even verlost, maar op de doorgaans ingetogen Veluwe liep het voor de televisie nog één keer uit de hand. Het *Nieuwsblad van het Noorden* maakte er melding van. Of het bericht grappig was of juist diep triest, mocht de lezer zelf invullen.

FEYENOORD VERSTOORT JONG GELUK

Voetbal of Veronica, Nederland 1 of Nederland 2: een pas getrouwd Edes echtpaar kon het gisteravond maar niet eens worden. Hij wilde beslist naar Feyenoord—Eintracht Frankfurt kijken, zij gaf nadrukkelijk de voorkeur aan Veronica. De onenigheid liep zo hoog, dat man en vrouw elkaar in de haren vlogen. Zij haalde met haar nagels zijn gezicht open, hij sloeg haar een bloedneus.

De politie heeft de ruzie met hulp van familieleden gesust. Het echtpaar belofde elkaar drie maanden geleden trouw. Hij is 84; zij is 76.

Bron: Nieuwsblad van het Noorden, 13 december 1979

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inijkexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

6. Van Deinsen sterk tegen Twente

Zesde bedrijf, waarin Jan van Deinsen schittert in een koude, lege Kuip. In Eindhoven heeft ondertussen Kees Rijvers het kwakkelende PSV verlaten. (17-2-'80)

Het ging nogal hard met de voetbalteams die niet op het hoogste niveau speelden. De derde ronde, achtste finales: bij de laatste zestien ploegen zaten er maar liefst dertien uit de Eredivisie. De andere drie kwamen van één klasse lager: FC Amsterdam, SC Amersfoort en DS '79.

De eerste van dat drietal speelde uit tegen PSV. De Eindhovenaren leken op papier met 3-0 een makkie gehad te hebben, maar dat was bepaald niet zo. De bezoekers gingen volle bak en kwamen zelfs tot kansen. Die leverden niets op: Jan van Beveren keepste zoals zo vaak erg goed. PSV moest het doen zonder René van de Kerkhof en Willy van der Kuijlen etaleerde niet de klasse die ze van hem gewend waren. Hij werd na rust vervangen door de achttienjarige Erwin Koeman, die het laatste doelpunt scoorde.

Zoals gezegd: de clubs in de lagere divisies vlogen eruit in de beker, maar als trainer was je je plaats ook niet zeker. Zo had Jan Reker het roer in januari opeens moeten overnemen van Kees Rijvers. Hoe kwam dat toch allemaal?

In zijn biografie *Prof*, geschreven door een kleindochter, de journalist Antje Veld, is er sprake van een rode multomap met ruitjespapier waarin Kees alles bijhield, samen met zijn eigen overpeinzingen. De laatste aantekening daarin dateert van zaterdag 6 oktober 1979. 'M.V.V. – P.S.V.' staat er bovenaan de pagina. De rest van de bladzijde is leeg.

'Waarom ben je toen gestopt met schrijven?'

‘Geen idee.’

‘Je bent toch pas een paar maanden later vertrokken?’

‘Zoiets ja.’

‘Heb je de rest misschien weggegooid?’

‘Dat weet ik echt niet meer. Die periode was niet zo leuk.’

In de zomer van 1978 had Rijvers in zijn rode multomap genoteerd dat ‘alles in de juiste proporties teruggebracht moest worden’. Dat sloeg op het WK dat achter de rug was. Van Beveren en Van der Kuijlen, volgens velen de beste twee, waren er niet bij in Argentinië. Heel wat anderen wel: Adrie van Kraaij, Jan Poortvliet, Ernie Brandts, Harry Lubse, René en Willy van de Kerkhof. Waren die dan beter dan de beste twee? Ze verdienden in ieder geval slechter. ‘Na het WK had Kees graag de Argentijnen Mario Kempes en Daniel Passarella willen kopen voor PSV’, noteert Antje Veld tussen neus en lippen door. ‘Te duur, had Van Gelder gezegd.’ Piet Wildschut, dat kon wel. Die deal ging een stuk makkelijker dan dat gesprek in januari 1980.

Vol ongeloof staarde Kees de zakelijk leider van PSV aan de andere kant van het bureau aan. Had Van Gelder nou echt net tegen hem gezegd dat zijn contract aan het einde van het seizoen niet zou worden verlengd? Het was begin januari. Kees begreep er niks van. Het ging niet geweldig, maar ze hadden volgens hem nog alle tijd om verbeteringen door te voeren. Hij keek even opzij, naar Kees Ploegsma. Die bevestigde de boodschap. Het was spijtig, maar waar. Vertwijfeld draaide Kees zijn hoofd weer richting Van Gelder. Hij liet het woord op zich inwerken. Contractbeëindiging. Even dacht hij terug aan Bordeaux en hoe Van Gelder hem niet had willen laten gaan. Toen werd het zwart voor zijn ogen. Kees sprong

op van zijn stoel, leunde ver voorover en pakte Van Gelder stevig vast bij de revers van zijn jasje. Razendsnel trok hij hem over de tafel naar zich toe. Hij was al bijna halverwege, toen Ploegsma tussenbeide kwam. Rood aangelopen stampte Kees het kantoor uit. Bij de deur draaide hij zich om en schreeuwde: 'Ik blijf hier nog geen dag langer. Jullie zoeken het maar uit.'

Ernie Brandts, Jan van Beveren, Willy van der Kuijlen, René van de Kerkhof, Adrie van Kraaij en Kees Rijvers (22 oktober 1979)

Foto: Koen Suyk / Anefo

Zo was het gekomen dus. Jan Reker nam het over, en zuchtte na de moeizame bekerwinst: 'Ik zat aan Wagenin-
gen te denken, toen Amsterdam twee prachtige kansen kreeg.' Kenners snaptten dat hij doelde op die beruchte 1-6 van 21 december 1977: PSV, de koploper, overwinterde in Europa én werd door een club uit de Eerste Divisie uitges-
chakeld in de beker. Dat gebeurde nu niet, maar het was zeer, zeer matig, volgens de tijdelijke trainer. 'Er werd te veel gelopen met de bal. Het leken wel postbodes. Alleen de post werd in de verkeerde brievenbussen gestopt.'

Op diezelfde dag, woensdag 13 februari 1980, speelde Feyenoord een inhaalwedstrijd voor de competitie. Het verloor in Maastricht tegen MVV, dat dertiende stond en waar Feyenoord thuis ook niet van won. 'In een eindelijk weer eens sfeervolle Geusselt wilden de Maastrichtenaren tot de bodem van hun kunnen gaan', riep Vosmaer vrolijk in het *Limburgs Dagblad*. 'Een verdiende 2-1-overwinning op een aan alle kanten rammeland Feyenoord was het gevolg.'

'Het wordt Ajax dit seizoen wel erg gemakkelijk gemaakt op weg naar het kampioenschap', schreef *de Volkskrant*. Wie had zich inderdaad toen kunnen voorstellen dat deze ploeg pas op de laatste speeldag kampioen zou worden? 'Feyenoord had de mogelijkheid het gat van negen punten enigszins te dempen. De depressie boven Rotterdam is echter zo hevig dat die kans in een mum van tijd verkeken was.' De krant meende dat de winst van MVV veel groter had kunnen zijn. Het bleef nu bij twee treffers: een *beauty* van Van Marwijk en een strafschop van Colombain. Toen het 2-1 stond, ging Feyenoord nóg slechter spelen. Passes werden voortdurend onderschept en resulteerden dan meestal in een counter. Wijnstekers haalde nog een schot van Schapendonk van de lijn. 'Feyenoord kreeg nog wel enkele kansen, maar invaller Van der Lem verprutste die zo vol overgave dat het bijna opzet leek', spotte *de Volkskrant*. 'Maar ja, hij schijnt toch niet in Rotterdam te mogen blijven.'

Feyenoord had in de speelronde ervoor ook al verloren: thuis tegen PSV (zonder Rijvers dus), met 0-3, alle doelpunten gescoord door Paul Postuma. Het defensief spelende elftal uit Eindhoven, dat zesde stond in de competitie, wist het achterin dicht te houden.

Václav Ježek klaagde na die wedstrijd niet eens over de inzet. ‘Ook deze keer hebben ze alles gegeven’, zei hij, pijnlijk vaststellend dat er meer niet in zat. ‘We zitten aan ons plafond.’ Het was de bedoeling geweest om met Van der Lem en Pétursson voorin te spelen. ‘Van Deinsen en Albertsen zouden steeds vanuit het middenveld de gaten induiken. Daarom stond Troost deze keer linksback. Het snelle doelpunt van PSV verstoorte mijn plannen.’

Bij PSV klonk lof over de vertrokken trainer. ‘Bij het afscheid van Rijvers hebben wij, de spelers, beseft dat het vertrek van meneer Rijvers eigenlijk onze schuld is’, zei Huub Stevens beteuterd. ‘Als wij op het veld beter ons best hadden gedaan zou het zover niet zijn gekomen.’

De mannen van Feyenoord deden het voor de beker beter, tegen een tegenstander uit de Eredivisie, vier dagen later. De krantenkoppen van die maandag erna luiden nogal anders dan na de vorige bekerronde.

‘Feyenoord schittert weer’ (*De Waarheid*)

‘Feyenoord reageert zich af op Twente’ (*de Volkskrant*)

‘Overtuigende 4–0-zege op FC Twente’ (*De Telegraaf*)

‘Feyenoord lijkt over dieptepunt’ (*Trouw*)

‘Van Deinsen uitblinker’ (*Het Vrije Volk*)

Er was geen touw meer aan vast te knopen. PSV had in Rotterdam met 0–3 van Feyenoord gewonnen. In de speelronde daarna verloren beide clubs van een Limburgse tegenstander: Feyenoord uit in Maastricht en PSV thuis tegen Roda. Op 10 februari verloor PSV wéér, nu in Enschede. Feyenoord moest nu dus spelen tegen de overwinnaar van PSV, waar het zelf zo ruim van verloren had.

‘De ommekeer lijkt net op tijd te zijn gekomen’, schreef *De Telegraaf*, die sprak van ‘een akelig lege Kuip’. Naar plaatselijke maatstaven was 11.860 bezette plekken inderdaad een droevig aantal. Degenen die wél aanwezig waren, kregen geen spijt van hun gekochte kaartje. ‘Met wervelend voetbal heeft de ploeg van Václav Ježek zijn tegenstander overklast in de achtste finales van het bekertoernooi, zelfs zo dat Twente de handen mocht dichtknijpen met het uiteindelijke 4–0 verlies’, meende *De Telegraaf*.

De tegenstander kreeg een paar kansen, bijvoorbeeld via Hallvar Thoresen en Søren Lindsted. Zij scoorden niet en ook voor Feyenoord bleef – dankzij de sterk keepende André van Gerven – een doelpunt lang achterwege.

Pas in de 36e minuut scoorde Jan van Deinsen uit een fraai schot na een pass van linksback Stanley Brard. De ruststand werd daarmee 1–0, maar de tweede helft was amper begonnen of Van Deinsen maakte zijn tweede. De bal kwam via Jan Peters en Niels Overweg voor zijn voeten, waarna hij laatstgenoemde eenvoudig uitspeelde. Het was ook al heel snel 3–0. In de vijftigste minuut trof Pétur Pétursson de lat – ook nu was Brard de aangever geweest – en Richard Budding kopte de *rebound* in.

Het had een veel hogere score kunnen worden. Pétursson schoot nog een keer voorlangs, Michel van de Korput knalde net naast en een schot van Peters kwam op de knie van Niels Overweg terecht. Dat telde allemaal niet. Toen doelman André van Gerven geen andere mogelijkheid zag dan de doorgebroken Jan Peters – wéér een pass van Brard – neer te leggen, mocht Pétursson aanleggen voor een strafschop. Dan weet je wel hoe laat het is.

Jan van Deinsen passeert John Scheve in de bekerwedstrijd tegen FC Twente. (16 februari 1980)

Foto: Hans van Dijk / Anefo

Dat Van Deinsen twee keer scoorde, daar is niet alles mee gezegd. Hij speelde sowieso een prima partij. De middenvelder slaagde in zo'n beetje alles wat hij probeerde. Ook aan Stanley Brard en Pétur Pétursson had de verdediging van Twente de handen vol. Tel daarbij dat Joop Hiele een goede dag had en je hebt alle ingrediënten voor een ruime overwinning.

Van Deinsen vond niet dat je van een wederopstanding kon spreken. 'Het is nog veel te vroeg om hoera te roepen', zei hij. 'Je moet het bekijken over een serie van tien.' Toen men hem vroeg hoe het toch kon dat deze bepaald niet slechte tegenstander weggetikt werd, had de held van de dag niet echt een antwoord waar een doorgronde analyse aan ten grondslag lag. 'Noem het de mysterieuze krachten in de sport', zei hij.

12. Ben Wijnstekers in Oranje

Twaalfde bedrijf, waarin we kijken naar de interlands van een ras-Feyenoorder, die een ongelukkig tijdperk trof.

Toen Wim Jansen tijdens de finale van het WK 1978 gewisseld werd voor Wim Suurbier kon er geen enkele Feyenoorder meer meestrijden om de titel. Het was al dun bezaaid in de selectie: alleen die andere Wim, Rijsbergen, was ook mee naar Argentinië. Hij raakte al vroeg geblesseerd.

Het Nederlands elftal in 1974: Jongbloed, Rijsbergen, Haan, Neeskens, Krol, Suurbier, Rep, Cruijff, Rensenbrink, Jansen en Van Hanegem

Foto: Bert Verhoeff / Anefo

Jansen debuteerde in 1967 en zou 65 interlands spelen, sommige zelfs als aanvoerder. Hij speelde na het WK '78 een EK-kwalificatieduel tegen IJsland in september en een vriendschappelijk duel tegen West-Duitsland (verloren met 3-1). De twee interlands daartussen miste hij; toen stond er weer geen enkele Feyenoorder in het veld.

Zo ging dat in die tijd: het was Jansen of niemand. Terwijl hijzelf andere tijden kende. Op 7 oktober 1970 stond Wim samen met Willem tegen Joegoslavië op het middenveld met achter zich maar liefst drie ploeggenoten: Theo Lase-roms, Rinus Israël en Theo van Duivenbode. Toen aanval-ler Henk Wery inviel, waren zes van de elf spelers Feyen-oorder. Op de bank zat nog Dick Schneider. Ajacied Piet Keizer had geen zin om mee te doen, Rob Rensenbrink mocht niet van Anderlecht en Coen Moulijn bedankte voor de eer om als derde keus te worden beschouwd. In 1980 was dit nog maar tien jaar geleden.

Het zou tot een jaar na de finale van 1978 duren tot er ein-delijk weer eens twee Feyenoorders tegelijk in Oranje stonden. Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de FIFA speelden Argentinië en Nederland opnieuw tegen elkaar. Na 57 minuten viel Jan Peters in. Er stonden toen twee spelers met precies dezelfde naam in het veld: Jan Peters van AZ '67 deed ook mee namelijk. Het zou voor die van Feyenoord de enige interland ooit blijven.

Het Nederlands elftal was in de herfst van 1979 bezig met kwalificatie voor het EK van 1980. Met nog twee wedstrij-den te gaan stond Oranje boven in Groep 4.

Nederland	6	5	0	1	16	3-10
Polen	6	4	1	1	10	3-9
DDR	6	4	1	1	11	6-9
Zwitserland	7	2	0	5	5	13-4
IJsland	7	0	0	7	0	14-2

Eigenlijk draaide het om drie landen die elkaar aardig in evenwicht hielden. Na zes wedstrijden hadden ze alle drie een keer verloren van één van de andere twee. Nederland verloor uit tegen Polen, Polen ging onderuit in de DDR en de DDR leed nou juist een nederlaag in Nederland.

Ben Wijnstekers en Michel van de Korput ontmoeten Willem van Hanegem in Zeist (24 september 1979) voor zijn afscheid.

Foto: Koen Suyk / Anefo

Eindelijk kwamen er weer wat Feyenoorders in beeld toen Ben Wijnstekers (basis) en Michel van de Korput (invaller) debuteerden bij het afscheid van Willem van Hanegem in De Kuip op 26 september 1979 tegen België. Een van de grootste vaderlandse voetballers ooit, en toch maar 52 interlands. Een andere man die beroemd was op Zuid, Dirk Kuijt, kwam tot precies het dubbele. Tijdgenoten Ruud Krol (83) en Willy van de Kerkhof (63) kwamen ook hoger. Net als Wim Jansen (65). Het is nog lastig om over dit soort harde cijfers iets zinnigs te zeggen. De interlandcarrière van Kuijt duurde precies tien jaar plus één dag. Die van Van Hanegem – zijn afscheid niet meegerekend – tien jaar min tien dagen. Dirk speelde 78% van de 133 wedstrijden van Oranje in zijn tijd, Willem kwam tot 75% van de 68. Dat scheelt bijna niks. En Ruud Krol dan? Die stond in 81% van de gevallen op het veld. Maar wel over een periode die drie jaar en drie maanden langer duurde. Krol, vijf jaar jonger, maakte ook het WK '78 en EK '80 mee.

Van Hanegem, Schrijvers, Stevens, Hovenkamp, Wijnstekers, Krol, Nanninga, Poortvliet, Van de Kerkhof (tweemaal) en Tahamata

Foto: Koen Suyk / Anefo

De website www.voetbalstats.nl noemt de spelers met wie Van Hanegem het vaakst samen in Oranje stond. Hier volgen de namen en tussen haken hun clubs in 1979, het aantal interlands met Willem en hun leeftijd. Ruud Krol (Ajax, 39, 30), Wim Suurbier (Los Angeles Aztecs, 37, 34), Wim Jansen (Feyenoord, 34, 32), Johan Cruijff (Los Angeles Aztecs, 33, 32), Johan Neeskens (New York Cosmos, 30, 28), Jan van Beveren (PSV, 25, 31), Rob Rensenbrink (Anderlecht, 23, 32), Rinus Israël (PEC Zwolle, 22, 37), Arie Haan (Anderlecht, 20, 30) en Johnny Rep (Saint-Étienne, 19, 27).

Van Beveren

Jansen Israël Krol Suurbier

Neeskens Haan Van Hanegem

Rep Cruijff (c) Rensenbrink

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inijkexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

Wijnstekers speelde een prima partij en leverde de volle inzet die nodig was. 'Ik zie nog een beetje pips van de spanning die nu van me af valt', zei hij na afloop. 'Voor deze interland pep je jezelf weken van tevoren op en als dit dan het resultaat is, moet je alles langzaam verwerken. Wij hebben de kwalificatie nu in eigen hand en moeten ons nog eenmaal concentreren', zei hij.

Ben Wijnstekers, Ruud Gullit, Frank Rijkaard, Gerald Vanenburg en Sonny Silooy (13 december 1983) voor de interland tegen Malta

Foto: Marcel Antonie / Anefo

Strikt genomen was dat niet waar. Sterker nog: het was gewoon niet waar. Oranje zou op zaterdag 17 december zijn laatste groepswedstrijd spelen tegen Malta, dat vier dagen later in Estadio Benito Villamarín (Sevilla) mocht aantreden. Spanje moest dan tegen dezelfde tegenstander zes goals meer maken dan Nederland om eerste in de groep te worden. 'We zullen er heel wat in moeten schoppen', zei Rijvers. 'Misschien geen tien, maar in die buurt. Daarom blijf ik voorzichtig: we zijn er nog niet.'

Precies een maand en een dag later stonden ze er weer, in Rotterdam. De Feyenoorders Gullit, Houtman en Wijnstekers, samen met vijf van Ajax en twee van PSV. Tien van de dertien (invallers meegeteld) kwamen van de traditionele top 3. En dan rekenen we Piet Schrijvers, die al vertrokken was naar Zwolle, en Erwin Koeman, die nog niet overgenomen was van FC Groningen, niet eens mee.

Slechts negen keer had de doelman van Oranje balcontact, waarvan zeven tikkies terug. 'Foutloos gekeept', zei Piet zelf. 'Ik was blij dat het niet te hard regende, want ik had een onoverdekte staanplaats.'

Gerald Vanenburg in actie tegen Malta (17 december 1983)

Foto: Marcel Antonisse / Anefo

Houtman werd op zijn huid gezeten door verdediger John Holland en vond zelf dat hij weinig voorzetten op maat kreeg. Ben Wijnstekers, die zijn enige Oranjedoelpunt ooit maakte, vond de tegenstander net een handbalploeg. 'Alles voor eigen goal en als Malta in balbezit kwam, werd er alleen maar zo hard mogelijk richting tribunes geschoten.'

Kees Rijvers meende dat de kwalificatie voor Frankrijk nu voor 98 procent zeker was. Van Hanegem schudde bezorgd zijn hoofd. ‘Die Spanjaarden zijn beslist niet kansloos’, zei Willem over de ploeg die nu met elf doelpunten verschil moest winnen. ‘Die spelen in Sevilla straks veel agressiever dan dit Nederlands elftal. Als je dit Malta stevig aanpakt zitten er wel degelijk dubbele cijfers in.’

Het stond als grote kop in *de Volkskrant* van 19 december 1983: ‘Van Hanegem geeft Spanje nog kans’. Hij kreeg gelijk. En zoals dat met voorspellingen achteraf gaat: in de kranten van 22 december werd daarvan gemaakt dat hij het ‘verwacht had’ en ‘zag aankomen’. Dat is nogal wat sterker dan ‘dat het er wel degelijk in zit’. Een kans hebben, dát is wat hij – terecht – beweerde van tevoren.

In de tweede minuut kreeg Spanje een penalty, maar die werd gemist. Santillana opende de score pas na een kwartier en in de 24^e minuut maakte Malta gelijk. De ruststand was slechts 3–1. Volgens de overlevering zat Kees Rijvers te klaverjassen bij de burens, maar die konden niet eens kaarten. Hij was er wel op visite, zonder de tv aan. Ondertussen maakte Spanje maar liefst negen doelpunten in de laatste drie kwartier. Dat was precies genoeg. Nederland ging niet naar het EK. En Malta eindigde met een doelsaldo van -32.

Bennie had het eerder meegemaakt, nét niet kwalificeren voor een eindronde. In november 1981 was er in de laatste wedstrijd in Frankrijk winst nodig. Wijnstekers deed het prima door Didier Six uit te schakelen, maar dat bleek niet voldoende. Frankrijk won door één doelpunt van Platini en eentje van Bennies directe tegenstander. ‘Ik was bij Six vandaan gegaan om Ruud te helpen’, zei Ben beteuterd.

‘Hij raakte die bal nog verkeerd ook. Maar ja, dat is het risico als je achter één tegen één gaat spelen.’

Die derde keer dat het misging, was op 20 november 1985, in zijn laatste interland. Nederland en België waren beide als tweede geëindigd in hun groep en moesten nu in twee onderlinge potjes uitvechten wie er naar het WK van 1986 in Mexico mocht.

In Brussel werd het 1–0. Wim Kieft kreeg al na vier minuten een onnodige rode kaart, aangenaaid door Frank Vercauteren, die het enige doelpunt zou maken. Dat was te doen, zou je zeggen, in Rotterdam. Peter Houtman deed ook mee; hij speelde inmiddels voor FC Groningen. Simon Tahamata was van Ajax via Standard Luik overgekomen naar de Zuid-Hollandse club aan de Maas. Zo stonden er dus toch weer twee Feyenoorders in Oranje.

Feest bij het Nederlands elftal na de 1–0 van Peter Houtman

Foto: Rob Croes / Anefo

Houtman maakte na een uur de 1-0. Toen twaalf minuten later Ajacied Rob de Wit scoorde, leek het lek boven. Maar zes minuten voor tijd...

‘Daar is ’m! Daar is ’m!’ brulde BRT-commentator Rik De Saedeleer, ‘Ik weet zelfs niet wie het is, maar we zijn alweer op weg naar Mexico! Het is Georges Grün! Danke Georges.’

Rinus Michels, technische man bij de KNVB en doorgaans nogal aanwezig, bleef aanzienlijk stiller dan De Saedeleer. ‘Ik ben hier niet voor een verklaring, ik wil alleen naar binnen, naar de kleedkamer’, zei de slechte verliezer na afloop tegen journalisten die zijn commentaar op wat er gebeurd was wilden vereeuwigen.

Debutant John van Loen was spraakzamer, zelfs over zijn directe tegenstander. ‘Grün wint bijna geen kopduel van me. Behalve die ene keer. Kopt hij België wel naar Mexico. Ik stond bij die voorzet net vóór Grün. Op zo’n moment kun je wel door de grond gaan.’

De indruk wordt makkelijk gewekt dat het aan dit ene moment lag. Peter Houtman, die zo laat tot scoren kwam, zag wel meer gebeuren. ‘Je moet reëel zijn; ik hield mijn hart vast bij al die Belgische kansen. Een doelpunt zat er steeds in, maar mag het ons nou niet één keertje eens meezitten?’ Ook aanvoerder Ben Wijnstekers had een hoop gevaar gezien. ‘De Belgen gooiden de bal steeds zo chaotisch in het strafschopgebied. Dat is heel moeilijk te verdedigen. Dat we kansen weggaven, zat in ons spel opgesloten. Toen de Belgen er zo veel misten, dacht ik: je kunt het red- den.’

‘Voor hem en Willy is de klap het hardst’, zei de invoelende Gullit over oud-ploeggenoot Wijnstekers, die inmiddels dertig was. Men vond het vanzelfsprekend dat voor Ben een WK er niet meer in zat, qua leeftijd, en dat is toch wel opvallend. Is het echt over, als je dertig bent? In 2010 zou Feyenoorder Giovanni van Bronckhorst als aanvoerder van 35 jaar oud een WK-finale verliezen. En in 1988 zou Arnold Mühren met 37 jaar een EK-finale winnen. Voor Bennie eindigde het hier.

Wijnstekers liet een jaar later weten gewoon nog voor Oranje te willen spelen. Hij was teleurgesteld toen hij in augustus 1986 voor de derde achtereenvolgende keer niet tot de selectie van Oranje behoorde. ‘In ons gesprek van een maand terug heeft Michels niet gerept over verjonging of zo’, zei de Rotterdammer. ‘Hij zei alleen dat hij door mijn vormverlies nu eens de kans had gekregen om anderen op mijn plek uit te proberen. Ik heb het gevoel weer lekker bezig te zijn. In de oefenpartijen heb ik goed gespeeld. Nu ik weer buiten de boot ben gevallen voor Oranje en mij ook het waarom niet is uitgelegd, is dat even slikken. Ik geef de moed overigens niet op. Ik probeer met Feyenoord opnieuw een selectie af te dwingen.’

Net als Willem van Hanegem vóór hem en Dirk Kuijt na hem debuteerde Wijnstekers op 24-jarige leeftijd in Oranje. Waar beide andere Feyenoorders een interlandcarrière hadden die tot hun 34e duurde, hield het bij Bennie – tegen zijn zin – vier jaar eerder op. Tijdens de EK-finale van 1988 was hij 32, een jaartje ouder van Adri van Tiggelen. Had hij daar niet gewoon kunnen staan? Was Berry van Aarle dan zoveel beter? Bij Feyenoord speelde Ben gewoon nog 25 wedstrijden dat seizoen. Nog lang niet met pensioen. Als Wijnstekers gewoon mee had mogen blijven doen en als

Oranje zich wél geplaatst had voor de eindrondes van 1982, 1984 en 1986, dan was de teller bij hem niet gestopt op 36, maar zou hij misschien wel op het dubbele daarvan zijn uitgekomen.

Ach, als je het tegendeel toch niet kunt bewijzen: Oranje zou met Wijnstekers (en Gullit, Valke, Kieft, Koeman en de andere jonge talenten) gewoon tweede geworden zijn in Groep A, achter Frankrijk en voor Denemarken en Joegoslavië. Heus wel. Die halve finale tegen Spanje zou net zo glorieus gewonnen zijn als een half jaar eerder in Rotterdam, hooguit met iets meer moeite.

Hoe de EK-finale op 27 juni 1984 in het Parc des Princes in Parijs tegen gastland Frankrijk verlopen zou zijn, spreekt voor zich...

Michel van de Korput, Jan Zwartkruis en Ben Wijnstekers op Schiphol, voor vertrek naar IJsland (3 september 1979)

Foto: Bogaerts, Rob / Anefo

Alle wedstrijden van Oranje in het tijdperk Wijnstekers.

Waar een kruisje achter staat deed Bennie niet mee.

26-9-1979	Nederland - België	1-0	
17-10-1979	Nederland - Polen	1-1	
21-11-1979	Oost-Duitsland - Nederland	2-3	
23-1-1980	Spanje - Nederland	1-0	x
26-3-1980	Frankrijk - Nederland	0-0	
11-6-1980	Nederland - Griekenland	1-0	
14-6-1980	West-Duitsland - Nederland	3-2	
17-6-1980	Nederland - Tsjecho-Slowakije	1-1	
10-9-1980	Ierland - Nederland	2-1	
11-10-1980	Nederland - West-Duitsland	1-1	
19-11-1980	België - Nederland	1-0	
30-12-1980	Uruguay - Nederland	2-0	
6-1-1981	Nederland - Italië	1-1	
22-2-1981	Nederland - Cyprus	3-0	
25-3-1981	Nederland - Frankrijk	1-0	x
29-4-1981	Cyprus - Nederland	0-1	x
1-9-1981	Zwitserland - Nederland	2-1	
9-9-1981	Nederland - Ierland	2-2	
14-10-1981	Nederland - België	3-0	
18-11-1981	Frankrijk - Nederland	2-0	
23-3-1982	Schotland - Nederland	2-1	x
14-4-1982	Nederland - Griekenland	1-0	x
25-5-1982	Engeland - Nederland	2-0	x
1-9-1982	IJsland - Nederland	1-1	
22-9-1982	Nederland - Ierland	2-1	
10-11-1982	Nederland - Frankrijk	1-2	
19-12-1982	Malta - Nederland	0-6	
16-2-1983	Spanje - Nederland	1-0	
27-4-1983	Nederland - Zweden	0-3	
7-9-1983	Nederland - IJsland	3-0	
21-9-1983	België - Nederland	1-1	
12-10-1983	Ierland - Nederland	2-3	
16-11-1983	Nederland - Spanje	2-1	
17-12-1983	Nederland - Malta	5-0	
14-3-1984	Nederland - Denemarken	6-0	
17-10-1984	Nederland - Hongarije	1-2	
14-11-1984	Oostenrijk - Nederland	1-0	x
23-12-1984	Cyprus - Nederland	0-1	
27-2-1985	Nederland - Cyprus	7-1	
1-5-1985	Nederland - Oostenrijk	1-1	
14-5-1985	Hongarije - Nederland	0-1	
4-9-1985	Nederland - Bulgarije	1-0	
16-10-1985	België - Nederland	1-0	
20-11-1985	Nederland - België	2-1	

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inkijskexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

15. Joop Hieles uitstekende been

Vijftiende bedrijf, waarin de genadeklap achterwege blijft als Ajax een strafschop mist. Karel Bonsink krijgt de schuld, terwijl Joop Hiele de eigenlijke hoofdrol speelt. (29e minuut)

Twintig seconden na die 1–0 doet Feyenoord al een serieuze poging om gelijk te maken. Pétursson heeft afgetrapt, Stafleu tikt terug op Notten en de bal gaat breed naar Wijnstekers. In het centrum wordt Van de Korput aangespeeld, die de opkomende Nielsen bedient. Het spel gaat naar links, waar de ruimte is. De Deen loopt door en ontvangt de voorzet. De pass lijkt veel te ver vóór hem, maar hij ziet kans om zijn rechterbeen zo ver te strekken dat hij van net buiten het doelgebied toch kan schieten. Over. Een meter-tje verder terug, die voorzet, en het stond nu al gelijk.

Bep van Houdt is tijdens deze actie bezig met een verhandeling over de motivatie om vandaag te winnen. ‘Ajax heeft wel degelijk trek in deze finale en ik kan me ook wel voorstellen – en de meeste voetballiefhebbers zullen zich dat wel kunnen voorstellen – dat een man als Ruud Krol toch wel om enige inzet in deze KNVB-bekerfinale heeft gevraagd aan z’n medespelers, vooral gezien de officiële afscheidswedstrijd van Cruijff een paar jaar geleden tegen Bayern München, 0–8. Krol heeft natuurlijk geen zin om vanavond hier desastreus af te gaan.’ Niet zozeer ‘de dubbel’, maar Ruuds reputatie is de drijfveer. Zou het?

‘En op dit moment ook gaat Bouwens weer de dug-out in en komt Jan Peters terug. De vervanging is dus niet doorgegaan.’ Drie minuten geleden is er nog droog gemeld dat hij gewisseld werd. Peters ging eruit toen het nog doelpuntloos was en komt nu terug bij een achterstand.

In de minuten die volgen probeert de ploeg met de voor-sprong duidelijk het tempo omlaag te krijgen. Een ingooi of doeltrap duurt langer dan nodig is. Regelmatig wordt er teruggespeeld op de keeper. Het spel is rommelig, hard ook af en toe. Dat gaat gepaard met balverlies en vrije trappen. Ronduit komisch is hoe Carlo de Leeuw op Pétursson passt terwijl die geblesseerd op de grond zit. De andere partij doet het ook niet overtuigend. Die ene keer dat Tscheu La Ling goed wordt aangespeeld door Karel Bonsink, grijpt de verdediging van Feyenoord meteen in.

In de 29e minuut gaat het even wat minder bij de Rotterdammers. Van de Korput heeft een misverstand met ploegenoten. Terwijl hij ontevreden staat te gebaren probeert Notten de bal in de ploeg te houden. Dat lukt met enige moeite. Via Nielsen en Wijnstekers bereikt hij Stafleu, die opkomt langs de rechterkant. André komt niet langs Frank Arnesen, raakt in één beweging z'n evenwicht én de bal kwijt. Eigenlijk speelt hij die maar net iets te ver voor zich uit. Søren Lerby maakt daar uitstekend gebruik van. Een tikkie met de punt van de schoen – niet eens hard – is voldoende voor een pass op Tscheu La Ling. Wijnstekers deed mee aan het opzetten van de aanval is daardoor even afwezig op zijn eigen stek, rechts achterin. De linksbuiten loopt hard, komt van eigen helft en kan dus niet buitenspel hebben gestaan. Ivan Nielsen zet een forse spurt in. Hij gaat vol voor die knikker, maar wel met een sliding die de man meeneemt. Goed zichtbaar is dat hij de benen van de aanvaller te pakken heeft. Overduidelijk is dat dat buiten het strafschopegebied begint. De vraag – en dat is zelfs als je het beeldje-voor-beeldje terugkijkt niet met zekerheid te zeggen – is of het contact aanhoudt terwijl de Ajacied binnen de zestien ter aarde stort.

Nielsen is al heel snel weer overeind. Tscheu La Ling blijft liggen in het gras, kijkt over zijn rechterschouder naar de scheids. Als je lang ligt, lijkt de overtreding erger.

En... de stip! De heer Corver is onverbiddelijk. Je zou zeggen: hij pakt 'm óp de lijn. Maar Ling liep door en viel toen. De gebruikelijke muur van de benadeelde ploeg bij de scheidsrechter. Maar Corver twijfelt geen seconde en wijst ook op Van Ettehoven, die al z'n positie heeft ingenomen tussen de cornervlag en het doel van Feyenoord. Geen twijfel mogelijk leek mij. Strafschop. 't Was ook een noodgreep.

Dat Van Houdt het ook niet zag, valt hem niet kwalijk te nemen. Maar op wat hij zegt is geen peil te trekken. Er zit ook iets tegenstrijdigs tussen 'geen twijfel mogelijk' en 'leek mij'. Hij wil eerst weten wat de scheidsrechter beslist. Als die fluit voor een pingel, stelt Bep dat het een grensgeval was. 'Maar Ling liep door en viel toen', zegt hij terwijl de herhaling loopt en nog vóór de overtreding plaatsvindt. Als die in de *replay* te zien is, zwijgt de commentator gedurende drie seconden. Nielsen wijst – ook dat wordt herhaald – verontwaardigd naar de plaats delict, volgens hem aan de overzijde van de krijtlijn. Als Tscheu La Ling inderdaad doorliep en toen pas viel, na de witte grens in het gras dus, dan is er inderdaad geen twijfel mogelijk. Lijkt mij.

Je hoeft niet te kunnen liplezen om te zien dat de Feyenoorders ook weinig twijfel kennen. Non-verbaal is dat behoorlijk duidelijk, ook op vage video, veertig jaar oud, van tientallen meters afstand vastgelegd. André Stafleu loopt wat verslagen rond met de handen in de zij. Hij was het, inderdaad, de eigenlijke dader. Aanvoerder Notten komt aanrennen alsof er nog wat te redden valt. Draaft naar Corver, spreidt de handen in een vragend 'waarom?'

Notten nodigt de scheids uit om nog eens te komen kijken. ‘Hier was het!’ Wijnstekers gebaart driftig, wijst naar onzichtbare sporen in de grazige weide. Als grassprietten konden spreken. Ook Hiele mengt zich in de discussie, zij het wat minder. Beseffend, wellicht, dat hij de enige is die nu het tij nog kan keren. Er gaat heus wel vanaf die stip geschoten worden. Corver trekt met weidse gebaren een denkbeeldige lijn. Michel van de Korput sjokt, solidair met Stafleu, ook al de handen in de zij.

Herman van Bergem gebruikt die maandag in de *Leidse Courant* opnieuw de stijlform van de verwarring.

De sterk spelende Stafleu verspeelde de bal aan Lerby op de helft van Ajax. De Deen bereikte met een verre pass Ling, die alleen kon doorgaan. De langzamerhand onmisbare Nielsen – Ježek: ‘Ik wilde hem niet laten spelen maar omdat hij vrijdag erg hard had getraind en de groep hem wilde hebben, ben ik overstag gegaan en daar heb ik geen spijt van’ – achtervolgde Ling, wachtte te lang met “neerleggen” en deed dat in het strafschoopgebied.

Het Vrije Volk sprak van een strafschoop die ‘niet van alle smetten vrij’ was. ‘De doorgebroken Ling kwam weliswaar in het strafschoopgebied ten val, maar de incorrecte tackle van Ivan Nielsen was buiten het zestienmetergebied ingezet en voltooid.’ Het werd ingetogen in twijfel getrokken. Dat gebeurde in *de Volkskrant* ook. ‘Ling ontving de pass op links en werd net buiten het strafschoopgebied aangetikt. De geslepen artiest stelde het moment van vallen net lang genoeg uit om ruimschoots binnen te lijnen te belanden. Scheidsrechter Corver noch grensrechter Van Ettehoven wenste op een half metertje te kijken en koos voor de radicaalste oplossing: een strafschoop.’

Ook het *Limburgs Dagblad* stelde ‘dat Nielsen duidelijk buiten het strafschopgebied Ling neerlegde en dat de strafschop die Corver aan Ajax gaf tenminste discutabel was.’ Het ‘geen twijfel mogelijk leek mij’ van Bep van Houdt luidt hier dus: ‘tenminste discutabel’. *De Telegraaf* kende geen discussie. ‘Nielsen vloert Ling net binnen het strafschopgebied’ staat er droog in een lijstje met wedstrijdmomenten. *Trouw* vermeldde slechts tussen neus en lippen door de aanleiding: ‘Nielsen pakte La Ling.’ *De Waarheid* was nog het meest stellig. ‘Nielsen kon de doorgebroken Ling alleen nog stoppen door deze van achteren aan te vallen en neer te leggen. Een actie die duidelijk buiten het strafschopgebied gebeurde.’

De *Leeuwarder Courant* zocht naar een formulering die lekker lang, maar ook vaag was. ‘Nadat de Amsterdammers een korte periode van een numerieke meerderheid knap hadden uitgebuit via Arnesen (hij scoorde 0–1 terwijl Jan Peters buiten het veld behandeld moest worden omdat Boeve een nop van zijn schoen diep in het vlees van zijn knie had gedrukt), dwong Ling een strafschop af.’ Hij dwong het af... Had hij er dan recht op of juist niet?

Het *Nieuwsblad van het Noorden* gebruikt letterlijk dezelfde woorden tot en met die tekst over Boeve tussen haakjes, maar gaat na de komma nogal uitgebreid in op de aanleiding tot de strafschop. Volgens de krant ‘liet Corver zich misleiden door een lepe actie van Ling.’ En dan die sliding. ‘Vóór de 16-meterlijn, zo bleek later na herhaalde bestudering van videobeelden. Omdat Nielsen iets doorgleed en Ling geraffineerd een stukje doorliep voor hij gestrekt ging, was het voor Corver vrijwel onmogelijk te onderkennen dat de actie buiten het strafschopgebied had plaatsgevonden. Dus wees hij naar de stip.’

Die formulering was best scheidsrechtvriendelijk. Vrijwel onmogelijk te onderkennen... dan was het er dus onzichtbaar buiten.

Nielsen wees niet naar de stip. Die wees naar een plaats buiten het strafschopgebied. Daarmee gaf hij dus impliciet toe dat het een overtreding was. Dat Tscheu La Ling ‘geraf-fineerd nog een stukje doorliep voor hij gestrekt ging’, is een wat krasse uitspraak, vooral als je ziet waar hij landt met zijn been. Het was onbegonnen werk voor de aanval-ler om *out of the box* te blijven. Sterker nog: ook de verde-diger komt in het strafschopgebied tot stilstand. Ook hij rolt nog anderhalve meter door, heus niet om te laten zien dat het erbinnen was.

De schutter die de plaats innam om het vonnis te vellen was Karel Bonsink, een speler die aan zijn eerste en tevens laatste seizoen voor Ajax bezig was. Zijn rugnummer 14 was er dan wel eentje die bij zijn club goede papieren had, maar vooral weergaf dat hij geen basisplaats had. Hij zou in september dertig worden en was overgekomen van Mo-lenbeek. Daarvoor had hij in Luik en Utrecht gespeeld.

Dat ene seizoen liep allemaal zo lekker niet. De eerste bekerwedstrijd, op 14 oktober tegen Haarlem, kwam hij in het veld bij een blessure van Tscheu La Ling. ‘Zijn vervanger Karel Bonsink slaagde er andermaal niet in zijn werkgever te bewijzen dat hij een waardevolle voetballer kan zijn’, schreef *Trouw* toen. Hij had te horen gekregen dat hij naar een andere club mocht gaan uitzien. Vanaf de bank.

Bonsink zelf zat destijds aan een vertrek naar Maastricht te denken. ‘Ik voel me thuis in het zuiden en zou graag naar MVV willen’, zei hij. Als dat gebeurd was, stond hij nu niet in Rotterdam bij die penaltystip. Hij zou dan wél op woensdag 13 februari met MVV voor de competitie thuis tegen Feyenoord gespeeld hebben. Op de avond dat er in Maastricht een topclub geklopt werd, stond hij in de basis voor het bekerduel met Vitesse, de club die MVV er in de vorige ronde uitgeknikkerd had. Bonsink scoorde in Amsterdam met een afstandsschot de 1–1 en knalde een keer op de lat. In de kwartfinales speelde hij beide duels. De ene keer met Tscheu La Ling en Simon Tahamata, die gewisseld werd voor Jensen, de andere keer met Blanker en Tahamata, die gewisseld werd voor Martin van Geel. In de halve finale deed Bonsink uit in Eindhoven wel mee, toen Henning Jensen en Tscheu La Ling geblesseerd waren, maar bij de return in Amsterdam stond hij niet opgesteld. Toen bestond de voorhoede uit Frank Arnesen, Simon Tahamata en John Holshuijsen (die gewisseld werd voor Martin van Geel). Er stond telkens weer een andere voorhoede bij Ajax.

Bonsink werd door *Het Vrije Volk* kort na de kwartfinales geïnterviewd. Hij vond niet dat hij een miskoop was, maar voelde zich wel overbodig. Karel kwam na één wedstrijd al op de bank terecht. Toen Tscheu La Ling het in de spits

16. Pétur Pétursson maakt 'm wél

Zestiende bedrijf, waarin Carlo de Leeuw door Piet Wijnberg tegen het gras gewerkt wordt. Pétursson mag de bal op de stip leggen en dan weet je het wel. (39e minuut)

De beschrijving van de gemiste strafschop in *Het Parool* doet geen recht aan Bonsink, maar ook niet aan stopper Joop Hiele. *Het Vrije Volk* eerde hem met een apart artikel en een fraaie foto, die gezien het standpunt gemaakt zou kunnen zijn door de fotograaf die zojuist net op tijd kwam. Het been van Bonsink is nog gestrekt. Hij heeft in die één derde tel nog geen tijd gehad om te landen. Hiele vertoeft in de lucht, hangt daar roerloos op de gevoelige plaat. Het stilstaande beeld van het vergeelde krantenpapier gunt hem alle rust om te aanschouwen hoe die bal van z'n linkervoet opstuit. Vereeuwigd hangt hij daar, op een moment om nooit te vergeten.

Velen zagen deze misser – of redding – als beslissend in deze wedstrijd. 'Ik heb genoten', zei Václav Ježek, de man die vier jaar eerder met Tsjecho-Slowakije het EK won. 'Dit is mijn eerste grote succes in Nederland. In '72 verloor ik hier met FC Den Haag in de bekerfinale met 3–2 van Ajax. Nu hebben we een geweldige wedstrijd gewonnen. Feyenoord heeft veruit de meeste kansen gekregen, al moet ik aan de andere kant zeggen dat wij alle geluk van de wereld hebben gehad dat onze Joop Hiele de strafschop van Bonsink stopte.' Geluk, Joop?

'Er komt altijd geluk bij kijken als je er eentje pakt', zei de keeper later, met beide benen op de grond. De fotograaf zal dat ook gedacht hebben. Met de toenmalige camera's moest je mazzel hebben en op het goede moment drukken.

Met een moderne spiegelreflex die vijf foto's per seconde haalt kun je nog steeds achter het net vissen. Schiet je net twee kiekjes als de bal onderweg is. Bij die derde is het gevaar al geweken en bij de eerste lag hij nog op de stip.

‘Toen Bonsink schoot dook ik op de gok naar een hoek’, zei Hiele, ‘maar hij ging recht door het midden. Oké, slecht ingeschoten misschien, maar toch ook goed gereageerd van mij, want echt waar – ik heb wel degelijk bewust m'n been omhooggestoken. Het was niet alleen mazzel dat ik 'm eruit hield. Van allebei een beetje, laten we het daar op houden.’ De pijnlijke achillespees waarmee Joop de wedstrijd begon kwam ook ter sprake. ‘Ik was bang dat ik het niet vol zou houden’, zei hij daarover. ‘Maar het ging gelukkig tot het einde goed, want ik zou er niet graag tussentijds zijn uitgestapt. Zo'n finale is toch een aparte belevenis. Hoe vaak maak je zoiets nou mee?’ Twee keer. Als je voor ‘je’ tenminste Joop Hiele invulde. Hij zou in 1984 opnieuw de beker winnen. Naast hem deed toen de hele verdediging weer mee. Michel van de Korput was na drie seizoenen Torino teruggekeerd in Rotterdam. Ben Wijnstekers en Ivan Nielsen stonden er nog steeds, net als Stanley Brard, maar die nu als linksbuiten. Ook middenvelder André Stafleu was present.

Twee keer. Het had, al dagdromend, zes keer kunnen zijn. De kiep bleef nog tien jaar bij Feyenoord en daarna tot 1995 in de Eredivisie. Had Jopie niet gewoon tot z'n 36e op Zuid onder de lat kunnen staan? Tot de leeftijd waarop Eddy PG stopte. Achttien seizoenen, eentje meer dan Moulijn. En dan al die bekers op je naam zetten in de jaren negentig: die van 1991, 1992, 1994 en 1995. Wie weet, was die halve finale van 1993 met hem in het doel niet verloren gegaan. Tegen Ajax.

Feyenoord in 1980

Beter dan de beste

Gerard Tuk

Dit inijkexemplaar bevat ongeveer een kwart van de inhoud van het boek.

Bestellen? <http://www.beterdandebeste.nl>

Contact met de auteur: info@feyenoord1980.nl

ISBN 978-90-823962-7-0

2020

17. Carlo de Leeuws *finest moment*

Zeventiende bedrijf, waarin De Leeuw Feyenoord op voor-sprong zet. Als Pétursson kort daarna ook scoort, geldt: één is zeker, Feyenoord is beter dan de beste. (71e en 75e minuut)

‘En dan komt misschien wel jouw *finest moment* uit je carrière, dat doelpunt...’ In *Feyenoord TV* zit Carlo de Leeuw er vele jaren later rustig van na te genieten. Een treffer die ‘opeens’ valt in de 71e minuut.

‘Ja. Het doelpunt op zich was helemaal niks. Volgens mij was het uit een corner. De bal wordt afgeslagen, de bal wordt opnieuw ingebracht. Nielsen gaat op de linkerkant door. Ik sta op rechts, want ik had de corner genomen. En hij komt voor, hij gaat langs iedereen heen en hij komt voor mijn rechter uit. Nou, mijn rechterbeen is niet m’n sterkste. Nou, ik raak ’m... Ik raak ’m, maar niet echt geweldig. Maar hij valt binnen.’

Het is een genot om naar te kijken, de sympathieke materiaalman van Feyenoord die glunderend teruggaat in de tijd, naar dit inderdaad memorabele moment. Je wordt als kijker gewoon blij dat hij die rode kaart niet gekregen heeft. Maar zoals het zo vaak gaat met herinneringen: ze kloppen niet helemaal. Tussen die afgeslagen corner van rechts en die voorzet van links zit een volle minuut met daarin van beide ploegen een mislukte aanval. Het is een inworp daarna waarmee het allemaal begint. Feyenoord combineert goed op het middenveld via Brard, Pétursson en Van Deinsen. De laatste probeert met een fraaie trap Nielsen aan te spelen, die inderdaad staat op de plaats waar je De Leeuw zou verwachten. Die is die ruime minuut op rechts blijven hangen. Hij zou daar geen spijt van krijgen.

Nielsen wordt in eerste instantie niet bereikt, doordat rechtermiddenvelder Schoenaker de bal voor hem vandaan tikt. Frank Janssen probeert datzelfde bij Pétursson en daar gaat het mis. De aanvaller staat met de rug naar het doel en heeft Krol nog achter zich. Hij hoeft helemaal niet in te grijpen. ‘Een te zachte terugspeelbal’ heet het in *De Telegraaf*, maar dat is niet de juiste beschrijving. Je kunt hooguit zeggen dat hij hem niet vol genoeg raakt om er een corner van te maken.

‘Aan één tegendoelpunt had ik misschien indirect een beetje schuld’, zou de debutant dertig jaar later tegen *Het Parool* zeggen, ‘omdat ik de bal met een omhaal niet helemaal goed weg kreeg.’ Waar een journalist destijds er een te zachte terugspeelbal in zag, noemde hij zelf het jaren later dus een mislukte omhaal. Zo onherkenbaar is wat hem ook maar bezielde om zich ertussen te wurmen. Feit is dat hij de bal raakte en bij Nielsen inleverde. Die gaf een voorzet, waarschijnlijk met de bedoeling om Jan Peters te bereiken.

Van Piet Schrijvers kun je je afvragen of zijn bijdrage hier niet wat mager is. Hij was 32 jaar oud, zou nog drie seizoenen bij Ajax spelen en ook daarna nog voor het Nederlands elftal uitkomen. Een ervaren doelman, die hier aanzienlijk minder behendig is dan zijn ruim tien jaar jongere collega eerder vanavond onder diezelfde lat. Hij loopt wat onbeholpen zijn eigen doel in en probeert dan met z’n rechterbeen – haast achterstevoren dus, het oogt wat bangig – dat schot van De Leeuw te keren. Dat doet hij ook wel, maar pas achter de doellijn.

Net als bij die gestopte penalty van Hiele schiet de bal omhoog. Nu gaat-ie het dak van het doel in.

Ruud Krol bij de eerste paal en Peter Boeve bij de tweede komen een pas te kort. Carlo de Leeuw is de enige die er een voet tegen krijgt. De verkeerde voet, want z'n linkse is de beste. Maar vandaag is die rechter veel linker. Beter dan de beste. Hij raakt 'm en hij maakt 'm. Zijn eigen beschrijving van z'n rol hierin is te bescheiden. Zo heel simpel is het ook niet: precies het tikkie dat nodig is.

De Leeuw brult en juicht uitbundig, valt met zijn handen omhoog op z'n knieën voor het ontploffende vak S. Peters, Pétursson en Wijnstekers vallen hem om de nek. Dat is te veel voor de jonge voetballer, die omvervalt. 'Daar zaten mijn vrienden', zou hij later in interviews er telkens bij zeggen. Hij noemde dan ook altijd de tranen in z'n ogen.

'Vraag me niet naar andere wedstrijden die ik gespeeld heb, want dat weet ik echt niet meer', lacht De Leeuw als hij het kippenvel en het volle stadion beschrijft. 'En bij het commentaar noemen ze nog de verkeerde naam die gescoord heeft ook... Jan van Deinsen zeggen ze, terwijl ik het was.' Het gaat met vriendelijke, vergevingsgezinde pret-oogjes en een scheve, speelse lach om de mond.

Dat 'zeggen ze' is grappig: de doelpuntenmaker weet kennelijk zelf ook niet meer dat de commentator van de KRO Bep van Houdt heette. Ook bij het zien van de herhaling noemt die opnieuw de naam van Van Deinsen. Trouwens: ook de mensen van de regie houden het daarop. 'Ze' tonen deze naam als doelpuntenmaker in beeld. Bijna een halve minuut is de commentator stil, Er wordt inmiddels afgetrapt. 'Kleine correctie mijnerzijds, de doelpuntenmaker is Carlo de Leeuw geworden.' Hij was het al, maar kennelijk is het hem nu ingefluisterd.

De bekerfinale van 1980 is het enige wat Carlo de Leeuw op video bewaard heeft. Op een al eerder genoemde verouderde Betamax-band, die hij niet meer af kon spelen. Toen hij dat in 2008 aan het *Rotterdams Dagblad* vertelde, ging al snel de telefoon. Er belde iemand die werkte bij een bedrijf dat oude banden overzet op dvd. 'Een paar maanden geleden heb ik de wedstrijd voor het eerst terug kunnen kijken', zei de man die inmiddels bijna Abraham had gezien.

Uiteraard keek Carlo de beelden terug toen hij die op dvd had. 'Ik moet eerlijk zeggen dat het me niet tegenviel', zei hij daarover. 'Ik had er een paar aardige acties bij. Weinig balverlies, een paar hakjes. Ik speelde tegen Piet Wijnberg, dat ging me redelijk af. Heel leuk om het weer eens te zien.'

Een opschepper was De Leeuw niet. 'Laatst lieten ze op televisie nog wat oude beelden van me zien. Al mijn hoogtepunten duren bij elkaar iets van 2.45 minuten.' Die zelfspot weerhield de latere materiaalman er niet van in zijn 'schoenenhok' een foto op te hangen van hemzelf, juichend na dat doelpunt. 'De beker was voor ons in 1980 echt een hoofdprijs', zei Carlo in 2008. En over de penalty: 'Ik werd aangetikt door Wijnberg en viel. Het was wel een terechte. Dat weet ik omdat ik de beelden pas weer heb gezien.'

Bijna alle spelers die deel uitmaakten van de selectie van Feyenoord in het seizoen 1979/'80 waren geboren in de jaren vijftig. De oudste, René Notten, nét niet: hij werd geboren op 20 november 1949. Het scheelt maar zes weken. Mannen uit de jaren vijftig: een generatie die voor het EK 1988 te oud zou zijn. De meesten althans. De Feyenoorders die bij 'dat mooie stel' van '88 zouden horen, waren de nu nog jeugdige doelman Joop Hiele en verdediger Sjaak Troost.

Tijdens de bekerfinale van 1980 zaten de beste voetballers van 16 t/m 18 jaar in Oost-Duitsland voor het UEFA-jeugd-toernooi. Sommige namen waren toen nog nauwelijks bekend, andere zijn we nu al lang weer vergeten: Ruud Gullit (Haarlem), Ton van Leur (FC Utrecht), Marco de Vroedt (FC Den Haag), René Maessen (Fortuna Sittard), Danny Blind (Sparta), Erwin Koeman (PSV), Jan Gaasbeek (DOVO), Wim van Embden (De Graafschap), Bennie Brinkman en Fred Rutten (beiden FC Twente), Fokke Zwart en Arend Keuch (beiden AZ '67), John Holshuijsen, Ben Haverkort, Frank Rijkaard en Dick Trock (allen Ajax).

Ook bij de zestien die later die maand werden geselecteerd voor Jong Oranje zaten er die we nog tegen zouden komen. Roger Schouwenaar en Ronald Weijsters (AZ '67), Chris van den Dungen (FC Den Bosch), Joop Hiele en Sjaak Troost (Feyenoord), Hans Voskamp (Go Ahead Eagles), John Metgod (Haarlem), Jan Lohman en Edo Ophof (N.E.C.), Michel Valke en Piet Wildschut (PSV), René van der Gijp (Sparta), Evert Bleuming (Twente), Willy Carbo (Utrecht), Ton Lokhoff (NAC) en Wim Koevers (Fortuna Sittard).

Wel genoemd maar uiteindelijk niet meegevraagd voor Jong Oranje was Carlo de Leeuw, naast René Notten de enige in de selectie van 1979/'80 die niet in de jaren vijftig geboren is. Hij was van 1960. Hij haalde net niet die groep van Jong Oranje en zou ook nooit voor het Nederlands elftal uitkomen. Sterker nog, na die bekerfinale werd het ook bij Feyenoord dunnetjes. In het seizoen 1979/'80 had hij sinds Vitesse thuis op 30 maart alle wedstrijden gespeeld. Na de zomer deed hij in de openingswedstrijd van het seizoen nog gewoon mee, uit tegen Sparta, maar daarna zou het tot januari 1982 duren tot hij weer van de partij was. Uitgerekend tegen Ajax mocht hij weer spelen.

Foto: Koen Suyk / Anefo

14 oktober 1979: Feyenoord - Fortuna Sittard 3-2 (1-1)

=====

16. Koevermans 0-1, 20. Jansen 1-1, 63. Zuidersma 1-2,
67. Pétursson (strafschop) 2-2, 74. Pétursson (strafschop) 3-2.
Scheidsrechter: Van Swieten. Toeschouwers: 14.735.

FEYENOORD: Van Engelen, Wijnstekers, Van de Korput, Van
Deinsen, Notten (46. Van Til), Jansen (80. Albertsen),
Staflou, Budding, Peters, Pétursson.

FORTUNA SITTARD: Geilman, Bux, Van Daele, Pfenning, S,
Colombain, Van den Berg, Hutting, Titaley, Zuidersma
(77. Van Well), Cramer, Koevermans.

17 februari 1980: Feyenoord - FC Twente 4-0 (1-0)

=====

36. Van Deinsen 1-0, 46. Van Deinsen 2-0, 50. Budding 3-0,
71. Pétursson (strafschop) 4-0.

Scheidsrechter: Van Etteken. Toeschouwers: 11.860.

FEYENOORD: Hiele, Wijnstekers, Nielsen, Van de Korput,
Brard, Jansen (34. Albertsen), Notten, Van Deinsen (77. De
Leeuw), Budding, Peters, Pétursson.

FC TWENTE: Van Gerven, Dilling, Jol, Overweg,
Zondervan, Scheve, Otto (72. Smand), Bos, Thoresen,
Lindsted (53. Van Staveren), Gritter.

27 februari 1980: Feyenoord - PEC Zwolle 3-0 (2-0)

=====

2. Peters 1-0, 48. Peters 2-0, 86. Nielsen 3-0.
Scheidsrechter: Geurds. Toeschouwers: 11.357.

FEYENOORD: Hiele, Wijnstekers, Nielsen, Van de Korput,
Brard, Jansen, Notten (87. Albertsen), Van Deinsen, Budding,
Peters, Pétursson (84. Van der Lem).

PEC ZWOLLE: Van Geffen, Drost, Israël, Van Moorst, Stein-
voort, Hendriksen, Hoekstra, IJzerman, Van de Wildenberg
(64. Booy), Van der Hengst, Rasmussen (75. Frandsen).

12 maart 1980: PEC Zwolle - Feyenoord 2-2 (2-1)

=====

7. Peters 0-1, 20. Van der Hengst 1-1, 35. Van der Hengst 2-1,
62. Peters 2-2.

Scheidsrechter: Ram. Toeschouwers: 4000.

PEC ZWOLLE: Van Geffen, Steinvoort (28. Jans),
Israël (85. Hendriksen), IJzerman, Hamming, Booy, Hoekstra,
Frandsen, Rasmussen, Van der Hengst, Van 't Land.
FEYENOORD: Hiele, Van Til, Troost, Van de Korput,
Brard, Albertsen, Van Deinsen, Stafleu, Budding,
Peters (31. De Leeuw), Pétursson (31. Bouwens).

16 april 1980: Sparta - Feyenoord 1-0 (1-0)

=====

44. Van Tiggelen 1-0.

Scheidsrechter: Van Ettekoven. Toeschouwers: 17.000.

SPARTA: Doesburg, Jansen, Van Gaal, Balkestein,
Van Tiggelen, Weerdenburg, Stevens, Calderwood,
Van der Lem (75. Lengkeek), Geels, Meijer (81. Schwarz).
FEYENOORD: Hiele, Troost, Nielsen, Van de Korput,
Stafleu, Notten (75. Van Til), Van Deinsen, Bouwens,
Pétursson, De Leeuw (66. Peters).

29 april 1980: Feyenoord - Sparta 4-0 (2-0)

=====

15. Peters 1-0, 16. Pétursson 2-0, 65. Pétursson 3-0,
84. Peters 4-0.

Scheidsrechter Geurds. Toeschouwers 27.224.

FEYENOORD: Hiele, Wijnstekers, Stafleu, Troost,
Van Deinsen, Brard, Notten (56. Albertsen), De Leeuw,
Bouwens, Peters, Pétursson.

SPARTA: Doesburg, Balkestein, Van Gaal, Van Tiggelen,
Weerdenburg, Jansen, Stevens (42. Van der Gijp), Calderwood,
Van der Lem, Geels, Meijer.

17 mei 1980: Ajax - Feyenoord 1-3 (1-1)

=====

19. Arnesen (1-0), 39. Pétursson (1-1), 71. De Leeuw (1-2),
75. Pétursson (1-3).

Scheidsrechter: Corver. Toeschouwers: 60000.

AJAX: Schrijvers, Wijnberg, Krol, Janssen, Boeve,
Schoenaker, Lerby, Arnesen, Bonsink (76. Pen),
Tscheu La Ling (54. Van Geel), Tahamata.

FEYENOORD: Hiele, Wijnstekers, Nielsen,
Van de Korput, Brard, Notten, Stafleu, Van Deinsen,
Peters, Pétursson (84. Bouwens), De Leeuw.

Over de auteur

De schrijver van dit boek was tien jaar oud toen Feyenoord die bekerfinale van 1980 won.

Herinneringen aan toen? Van die zaterdagavond in mei eigenlijk alleen de gestopte penalty van Joop Hiele. Op een kleurentelevisie – nog niet eens zo lang in huis – zweefde de doelman naar de hoek en werkte hij die bal met een fantastische reflex toch nog weg.

Maar verder? Ja, dat Wim Jansen er niet meer bij was.

Veruit het meeste in dit boek is gebaseerd op verslagen in oude kranten die – vooral via de zoekmachine *Delpher* en in mindere mate via *Nexis Uni* – de nodige informatie opleverden. De finale zelf werd integraal bekeken. Relatief veel aandacht ging uit naar de totstandkoming én het stoppen van die ene strafschop. Die andere, die er wél in ging, was eigenlijk veel minder interessant. Ook *YouTube* en enkele voetbalwebsites met veel informatie hielpen bij de totstandkoming van dit boek.

De auteur schreef eerder *Wegen na Rome* (2018), over het EK van 1980. In december 2015 zag een eerdere pennenvrucht het levenslicht: *Zoekt & Gijzelt*.

Gerard Tuk was toen dit boek gereedkwam een man van 50 jaar. Voor die tijd studeerde hij Technische Natuurkunde aan de TU Delft en was hij dertien jaar werkzaam als programmeur en veertien jaar als hbo-docent Informatica.

Hij stelt het zeer op prijs om reacties op dit boek te ontvangen via info@feyenoord1980.nl of gerard.tuk@ziggo.nl.

Bronnen

Kranten

Algemeen Dagblad

Leidse Courant

Leeuwarder Courant

Limburgs Dagblad

Nieuwsblad van het Noorden

NRC Handelsblad

Het Parool

Rotterdams Dagblad

De Telegraaf

Trouw

de Volkskrant

Het Vrije Volk

De Waarheid

Boeken

Het Groot Voetbalboek 1979/1980 (Voetbal International)

De Internationals (Matty Verkamman, 1999)

Kapitein van Oranje (Michel Bongers & René Bremer, 2008)

Prof. De biografie van Kees Rijvers (Antje Veld, 2016)

Tussen Twee Finales (Ruud Doevendans, 2017)

Wegen na Rome (Gerard Tuk, 2018)

Gerard van der Lem (Edwin Struis, 2019)

Websites

www.feyenoord.nl

www.ajax.nl

www.transfermarkt.nl

www.voetbal.com

www.voetbalstats.nl

www.wikipedia.nl

Alle uitslagen van Feyenoord in het seizoen 1979/'80

=====				
19-08-79	Feyenoord	PEC Zwolle	2-0 (0-0)	
22-08-79	N.E.C.	Feyenoord	0-2 (0-1)	
25-08-79	PSV	Feyenoord	2-2 (0-1)	
29-08-79	Feyenoord	MVV	1-1 (0-1)	
08-09-79	FC Den Haag	Feyenoord	2-2 (1-1)	
15-09-79	Feyenoord	Sparta	3-1 (2-0)	
23-09-79	Excelsior	Feyenoord	0-2 (0-1)	
29-09-79	Feyenoord	Ajax	4-0 (3-0)	
14-10-79	Feyenoord	Fortuna Sittard	3-1 (1-1)	B
20-10-79	Feyenoord	Go Ahead Eagles	1-1 (1-0)	
28-10-79	Vitesse	Feyenoord	1-3 (0-2)	
03-11-79	Feyenoord	Haarlem	1-1 (1-1)	
10-11-79	AZ '67	Feyenoord	0-0 (0-0)	
25-11-79	Feyenoord	FC Utrecht	3-0 (2-0)	
02-12-79	Feyenoord	Willem II	5-1 (2-0)	
09-12-79	Roda JC	Feyenoord	1-0 (0-0)	
16-12-79	Feyenoord	FC Twente	1-1 (0-0)	
12-01-80	PEC Zwolle	Feyenoord	0-2 (0-2)	
20-01-80	Feyenoord	N.E.C.	2-1 (0-1)	
27-01-80	Feyenoord	PSV	0-3 (0-1)	
10-02-80	Feyenoord	FC Den Haag	2-1 (1-0)	
13-02-80	MVV	Feyenoord	2-1 (0-0)	
17-02-80	Feyenoord	FC Twente	4-0 (1-0)	B
24-02-80	Sparta	Feyenoord	0-4 (0-2)	
27-02-80	Feyenoord	PEC Zwolle	3-0 (1-0)	B
02-03-80	Feyenoord	Excelsior	0-4 (0-1)	
09-03-80	Ajax	Feyenoord	1-1 (1-0)	
12-03-80	PEC Zwolle	Feyenoord	2-2 (2-1)	B
16-03-80	Feyenoord	NAC	3-1 (1-1)	
22-03-80	Go Ahead Eagles	Feyenoord	1-1 (0-1)	
30-03-80	Feyenoord	Vitesse	0-0 (0-0)	
07-04-80	Haarlem	Feyenoord	0-2 (0-2)	
13-04-80	Feyenoord	AZ '67	3-1 (2-1)	
16-04-80	Sparta	Feyenoord	1-0 (1-0)	B
19-04-80	FC Utrecht	Feyenoord	1-1 (1-0)	
23-04-80	NAC	Feyenoord	3-2 (1-2)	
27-04-80	Willem II	Feyenoord	1-1 (1-0)	
29-04-80	Feyenoord	Sparta	4-0 (2-0)	B
04-05-80	Feyenoord	Roda JC	1-1 (0-1)	
11-05-80	FC Twente	Feyenoord	3-0 (1-0)	
17-05-80	Feyenoord	Ajax	3-1 (1-1)	B

Beter dan de beste, dat kan toch helemaal niet? Nee. Nou ja, de landskampioen is natuurlijk de beste, maar een ploeg die daar herhaaldelijk van wint, is beter.

Feyenoord deed dat in 1980. Het won met 3–1 de bekerfinale van de club die dat jaar als eerste in de Eredivisie was geëindigd. De Rotterdammers veeiden in september 1979 diezelfde opponent met 4–0 van de mat en toonden zich in december 1980 nog een keer de sterkste, toen het 4–2 werd. Drie thuiszeges in zestien maanden. Uit werd het 1–1.

1980: het jaar van de gewonnen Klassiekers, maar ook van het vertrek van Wim Jansen en zijn trieste afscheidswedstrijd. En dan die asbak en ijsbal nog. Een jaar met de typische hoogte- en dieptepunten die horen bij de mooie club uit Rotterdam-Zuid.

Gerard Tuk ('s-Gravendeel, 1969) beschrijft het seizoen 1979/'80 en gunt daarbij de lezer een voortdurende blik op die glanzende bokaal. Want één ding is zeker...

9 789082 396270 >

Joop Hiele

Ben Wijnstekers

Ivan Nielsen

Michel van de Korput

Stanley Brard

René Notten

André Stafleu

Jan van Deinsen

Jan Peters

Pétur Pétursson

Carlo de Leeuw

